

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inzerati: do 30 petih vrst 2 D, do 100 vrst 4 D 50 p, večji inzerati
petih vrst 4 D; nočne, poslane, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
Popusti po dogovoru. — Inzeratni davek posebej.
Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znak za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, pritičeno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema se podpisano in zadoštno frankovano.
Receptiv se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4-6 str. po D. 1.50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4-6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvu
	V Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 240—	Din 240—	Din 360—
6 mesecev	120—	120—	180—
3 mesecev	60—	60—	90—
1 mesec	20—	20—	30—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Konsolidacija Evrope.

Zaporedne volitve v Angliji, Italiji, Nemčiji in Franciji so priložnost izpremeniti oblike evropske politike. S posledicami teh volitev lahko računamo že tekom pomladi in poletja. Volitve so bile tako izrazite, da bo komaj težko uganiti razvoj evropskih političnih dogodkov v prihodnjih mesecih ter jim opredeliti pravi smisel in prave.

Anglija se je orijentalna na levo. Z vstopom Mac Donaldovih delavskih ministrov v londonsko vladno palačo so prenehale tradicionalne diplomatske intrige in zahrbtnosti, s katerimi se je že nekaj stoletij odlikovala angleška zunanja politika. Po vojni pa so te intrige že dosegle tako veliko in odkrito stopnjo, da so javno podpirale nemško-francoski spor in iz sebičnih angleških gospodarskih in obrambenih razlogov onemogočale vsako reparacijsko spravo. Januarske volitve v angleški parlament so pometle s temi diplomatskimi intrigami. Izvedeniško poročilo mednarodne komisije, ki je pregledovala Nemčijo, bo najbrže služilo Mac Donaldovi zunanji politiki, da uredi to perečo kontinentalno vprašanje na definitivni način.

Za ugodno rešitev tega centralnega evropskega vprašanja govori tudi izid francoskih volitev, ki so pravkar v nedeljo prinesle levčarskemu bloku z Briandom na čelu prav čedno zmago. Poincaré bo moral stopiti s pozornice. Njegova politika, dasi materialno, vsebinsko popolnoma pravilna, se formalno ni ravnila po najboljših psiholoških moti-
vilih ter je s svojimi čestitimi in pre-
vidnimi tendencami izživala ne-
zaupanje angleškega javnega mnenja in
s tem po nepotrebnem zadrževala re-
paracijsko vprašanje. Levčarska orien-
tacija nove Francije bo kaj ugodno
vplivala na angleško javno mnenje ter
trčila v Mac Donaldu na iskrenega pri-
jatelja. Šanse intimne francosko angle-
ške alijanse, ki so še večerjale visele
na rahli nit, so danes poskočile skoro do
neposrednega uresničenja. Drugo vpra-
šanje pa je, ali bo Nemčija pristala na
rešitev reparacijskega vprašanja in s
tem na definitivno politično pomiritev
evropskega kontinenta v smislu pred-
loga, ki ga je sestavila izvedeniška me-
narodna komisija?

Nemške volitve niso prinesle obra-
ta na levo, marveč so pojačale desni-
čarske, nacionalistične stranke in ne-
pričakovano močni meri. V Nemčiji vstala
predvojni nacionalizem in imperijaliz-
em. Izvedeniško poročilo, ki ga je ves
svet sprejel kot trezno srednje in ne-
pristransko pravično izhodišče iz fran-
coskonemškega nasprotja, je koj po vo-

litvah zadelo v Nemčiji na odločnejši
odpor in vodilni politiki desničarskih
strank so hoteli v prvem volilnem zma-
goslavju naznaniti svet, da ga ne bo
mogoče izvesti, da bo treba mednarod-
no poročilo prav močno korigirati. No-
tranji razvoj Nemčije torej ni ugoden.
Šovinistični in skoro vsako nedeljo se
vršči »nemški dnevi« zbirajo velikanske
množice nemških vojakov in me-
ščanov, ki proglašujejo stare imperijali-
stične sanje vsenemškega kraljevstva in
zahtevajo novo združitev pangermani-
stičnih udov.

Z nedeljskimi volitvami se je Fran-
cija izognila preteči izolaciji na konti-
nentu. Pridobila si je zaupanje Anglije
in to pomeni vse. Anglija je danes po-
polnoma pacifistična, dočim se Nemčija
razvija povsem militaristično in nacio-
nalistično. O Franciji kaj takega ne mo-
remo trditi. Ona zahteva v interesu
severnih opustošenih svojih pokrajin
čimprej plačilo reparacijskih od-
škodnin, ker je s tem plačilom zdru-
žena konsolidacija francoskega gos-
podarstva. Reparacijsko vprašanje stopa
torej v novo fazo, ki je za Francijo
vsekakor ugodna. Popolna izolacija pa
preti Nemčiji, ako nadaljuje s svojo od-
pornostjo in militarističnopangermanistično
politiko in ako onemogoči trezno re-
gulacijo svojih mednarodnih sporov.

Povsem ob strani, takorekoč sama
vase zaverovana stopa Italija po april-
skih volitvah v novo obdobje svojega
političnega življenja. Mussolinijeva vo-
litve torej ne posegajo tako globoko v
splošne evropske politike kakor volitve
v Angliji, Franciji in Nemčiji. Pač pa se
v zadnjem času pojavljajo obrisi ita-
lijske akcije, ki stremi na vzhod in ki
hoče s pomočjo »priateljskih paktov«
z vzhodnimi državami ustvariti Italiji
varno vzhodno zaledje, široko gos-
podarsko področje ter proste roke na za-
padu, zlasti na Sredozemskem morju.
Ali se ta dalekosežna koncepcija Italiji
posreči, je drugo vprašanje. Dejstvo je,
da se ž njo peha italijanska diplomacija
in da bi rada nadomestila tradicionalni
patronat francoske politike nad vzhod-
nimi slovanskimi državami z novim,
gospodarskoorijentiranim italijanskim
varštvom. Pri tem vprašanju pa bo
nemara le odločevala stara pravica »do,
ut des«, ker ne vemo, ali razpolaga
Italija s tako protivrednostjo, kakorš-
no nudi Francija slovanskim narodom
z ozirom na njihovo bližino do imperi-
alistične in pangermanistične Nemčije.

Mali antanti kot najnovjšemu in
najmočnejšemu činitelju v Srednji Ev-
ropi ne bo po teh volitvah težko, da si
ustanovi svoje lastno stališče in da

usmeri po svojih dosedanjih zveznih
pogodbah ter interesih svoje bodoče
razmerje tako do zapadnih, kakor do
južnih sosedov.

O angleških kot o francoskih in tudi
o italijanskih volitvah lahko rečemo, da

so bile pozitivne in koristne za bodoče
evropske dogodke. Le o nemških ne
moremo trditi, da bi se ujemale s kon-
solidacijskimi stremenji in s splošnim
povratkom k miru in gospodarskemu
dehu.

Parlamentarna kriza.

Splošni položaj neizpremenjen. — Poostren boj med opozicijo
in vlado.

— Beograd, 14. maja. (Izv.) V se-
danji dolgotrajni krizi prihajata do ve-
ljave dva momenta: 1.) V vseh politič-
nih krogih in v vsej javnosti ugotavlja-
jo, da je že skrajni čas za končno odlo-
čitev, da se odstrani parlamentarna
kriza in da se preneha z raznimi ekspe-
rimenti. 2.) Med obema taboroma, med
nacionalnim in opozicijskim blokom,
so se razmere skrajno poostrele in
je vsako zblizanje izključeno. Opozicija
je pričela s strupenimi napadi na vlad-
o; vladine stranke pa odgovarjajo s
primernimi protinapadi. Vsa znamenja
kazujejo, da se je rešitev krize za nekaj
časa odgodila in da še ni tako kmalu
pričakovati končnega izida, komu bo
poverjen mandat za sestavo vlade. Ra-
dikalna stranka je postala zadnje dne-
ve zelo agila. Prireja povsod posveto-
vanja in usmerja delo v smeri, da bo
pripravljena za bodoče volitve.

Včeraj je bil sprejet v avdijenci po
Svetozarju Pribečeviću minister na raz-
položenju dr. Dušan Peleš. Avdijen-
ca je trajala polduro uro.

Opozicijski blok je imel včeraj
svoj uradni sestanek. Tega sestanka
so se udeležile vse opozicijske skupine,
tudi Nemci in džemijetovci. O sestanku
izdani komunikacije protestirajo, češ da vla-
da ovira zborovalno svobodo in da se

sistematično onemogočava zborova-
nja opozicijskih strank.

V opozicijskih krogih živahno
komentirajo rezultate francoskih volit-
ev. Opozicijski naglašajo, da se
morda kaj sličnega pripeti tudi pri bo-
dočih volitvah v naši državi. Blok je
začel razmotrivati, kako bi opozicio-
nalci mogli kompaktno nastopiti pri vo-
litvah.

Vladni krogi presoja francoske
volitve s popolnoma drugega vidika.
Prepričani so, da francoske volitve od-
govarjajo tamošnjim notranjim razme-
ram, ki so si v bistvu vse drugačne, ka-
kor pa pri nas. Današnja »Samouprava«
v daljšem članku razmotriva izid
volitev v Franciji. Pravilno presoja
uspehe levice in delni poraz sedanje
Poincaréjeve vlade. Glavni organ radi-
kalne stranke posveča dosedanjemu vo-
ditelju francoske zunanje politike dalj-
ši članek ter naglašja, da je bil bil Poin-
caré velik prijatelj našega naroda, v
težkih trenutkih je vedno odločno na-
stopal za nas. Za časa vojne in po uje-
dinjenju smo imeli v Poincaréju vedno
iskrenega zaveznika, ki je znal pravilno
oceniti naše zahteve in potrebe. Prija-
telstvo s Francojo kljub izidu sedanjih
volitev ostane neizpremenjeno, če tudi
pride na krmilo vlada z drugim politič-
nim programom.

FRANCIJA IN ZUNANJE-
POLITIČNI POLOŽAJ.
Herriot bodoči francoski mini-
strski predsednik.

— Pariz, 14. maja. (Izv.) Gotova
je stvar, da bo naslednik Poincaréjev
posl. Herriot, voditelj radikalnih so-
cialistov in župan mesta Lyona. Herriot
je znan kot spreten vodja lyonske
mestne uprave. Bil je tudi delj časa v
sovjetski Rusiji, kjer je objektivno
proučeval vse sovjetske institucije ter
tudi imel v ruškem vprašanju ter zasto-
pa načelo, da je treba vprašanje nem-
ških reparacij rešiti pred mednarodnim
forumom. Zagovarja mednarodno kon-

ferenco, ki bi dala garancije za varstvo
Francije.

— Pariz, 13. maja. (Havas.) »Excel-
sior« priobčuje daljši razgovor z bivšim
ministrskim predsednikom Painlevéjem,
v katerem ta precizira stališče levčar-
skega bloka v reparacijskem problemu.
Naglašuje, da želi Francija pravičen in
trajen mir, ki temelji na povrnitvi po-
vzročne škode. Mir v Evropi in na
svetu je le mogoč, če dobra volja Fran-
cije in nje popustljivost najde v Nem-
čiji dobro voljo za lojalno izvršitev
obveznosti.

— Pariz, 14. maja. (Izv.) »Quoti-
dien« očrtava položaj v novoizvoljeni
francoski zbornici tako: Dosedanja
vladina večina, ki je prešla v manjšino,
šteje: 15 konservativcev, 184 nacional-
ni blok in 12 republikancev-renegatov,

skupaj 211, dočim tvorijo republikanci
Briandove tendence 44, levčarski repu-
blikanci z radikalnimi in neodvisnimi
socialisti ter Herriotovo skupino 183,
udruženi socialisti s komunističnimi so-
cialisti 106, skupaj 280. Ostane še
25 komunistov. »Quotidien« zahteva
dalje z ostalimi socialističnimi in levi-
čarskimi listi, da mora odstopiti poleg
Poincaréja tudi predsednik republike
Millerand, ker levčarski blok nje-
gove izjave o zasedbi ruhrskega ozem-
lja ne more nikdar odobravati.

Gospodarski propad Reke.

— Milan, 13. maja. Tu so se mu-
dili zastopniki reških trgovcev, name-
njeni v Rim, da položijo vladi na srce
gospodarske težave, ki vladajo v me-
stu in pristanišču tudi po priklonitvi k
Italiji. Reški zastopniki so bili sprejeti
v tukajšnji trgovski zbornici Navzoč je
bil tudi fašistovski poslanec Lanfranco-
ni. Trgovci z Reke so izjavili odkrito,
da je boj za italijansko rušnilo Reko
gospodarsko in pomanjkanje, katero je
prebivalstvo trpelo v tem boju, je po-
vzročilo mestu vse polno jetičnih bol-
nikov. Valutni problem se rešuje tako,
da od vlade določeni izmenjevalni kurz
pomeni za reško trgovstvo rušnil. Stara
krona se zamenjava po 40 centezimov,
dočim se je upalo na 60 cent., kakor v
Juljski Benečiji. Reški trgovci so na-
jeli pri bankah posojila, za katera ne
morejo dobiti kritja. Poslanec Lanfran-
coni je poslušal pritožbe z napetostjo
in obljubil svojo intervencijo pri mini-
strskem predsedniku. V milanskem tr-
govskem svetu prevladuje prepričanje,
da Reke pod Italijo ne čaka nikako
prospevanje, na čemer je kriva tudi
italijanska zunanja politika.

POTRJE VESTI O
BIVANJU RIKOVA V ITALIJI

— Rim, 14. maja. (Izv.) Iz ruskega
oficijelnega vira prihajajoče informaci-
je potrjujejo danes vesti o bivanju pre-
sednika ruske sovjetske vlade Rikova
v Italiji. Rikov je res bival več tednov
v Rimu, na otoku Capri in pozneje v
Sorrentu. Rikov je živel povsod v naj-
strožjem inkognitu ter je italijanska
vlada za njegovo varstvo poskrbela
najboljše stražne moči. Doznalo so nam-
reč, da so nameravale nekatere bele
protirevolucionarne skupine izvršiti
proti atentat. Italijanska vlada je spo-
razumno z ruskimi oblastmi ukrenila
vse potrebno, da se je inkognito Riko-
va strogo varoval. V Italiji je Rikov
ostal do 23. aprila, na kar se je povrnil
v Berlin in Lipsko ter od tam nazaj v
Moskvo. Italijanska vlada mu je poskr-
bela vse potrebne dokumente. Za časa bi-
vanja v Rimu se Rikov ni sestel z Mus-

Aleksej Tolstoj.

Polet na Mars.

Roman.

Prisili ptico, ki poje v nežnem zanosu in gore-
čih solčnih žarkih z zatisnjenimi očmi, da — raz-
ume le košček človeške modrosti, in ptica se zgru-
di mrtva na tla. Modrost, modrost — bodi prokle-
ta: mrtva pustinja.

Za oknom se je začel dolgi pisk odletelega
čolna. Nato je lha pomolila v knjižnico svojo gla-
vo — poklicala ga je k obedu. Los je hitro odšel
v jedilnico, — belo okroglo sobo, kjer je te dni
obedoval z Aelito. Tu je oiko vroče. V visokih va-
zah pod obokom so pojino duhteče cvetlice. Lha
se je obrnila z objokanimi očmi od njega, rekoč:
Sami boste obedovali, Sin Neba — in pokrila je
Aelitin servis z belimi cveticami.

Los je postal otožen. Mračno je sedel za mizo.
Jedi se ni dotaknil — odščipnil je samo košček
kruha in izpil nekaj bokalov vina. Od zrcalne ku-
pole nad mizo se je začula, kot običajno, med obe-
dom lahna muzika. Los je stisnil čeljusti.

Iz globine kupole sta se lili dve melodiji —
strunska in pihalna; spajali sta se in spleтали ter
pelj o nedosežnem. Na visokih, umirajočih akordih
sta se ločili, in zdaj že nizki zvoki so klicali iz me-

gle z otožnimi glasovi, — vabili so ter se razgo-
varjali razburjeno in znova peli o sestanku, zblizi-
vali so se in krožili, podobni starodavnemu valčku.

Los je sedel z napetimi nozdrvami in stiskal
s pestmi ozki bokal. Lha se je umaknila za stebre
in skrla obraz v spodnji rob krila — njene rame
so se tresle. Los je vrgel proč serviet in vstal.
Otožna muzika, opoj cvetlic, sladko duhteče vino —
vse to ga ni moglo potolažati.

Stopil je k lhi:

— Ali bi lahko videl Aelito?

Ne da bi odkrila obraz, je lha zmajala z rde-
čelaso glavo. Los jo je zgrabil za ramo:

— Kaj se je zgodilo? Ali je bolna? Moram jo
videti.

Lha je smuknila pod Losovim komolcem in
zbežala. Na tleh je ostala fotografija, ki jo je bila
izgubila lhoška. Od solz mokra slika je predstavl-
jala Gusjeva v bojni opremi — suknjeni šlem, jer-
meni na prsih, ena roka na ročaju sablje, v drugi
— samokres, zadaj granate, ki eksplodirajo, in na-
pis: »Prekrasni lhoški v trajen spomin.«

Los je vrgel razglednico proč, stopil je iz doma
in odkorakal po trati proti gošči. Ne da bi opazil, je
delal ogromne skoke in mrmral: »Nočem me videti,
— ni treba. Priiti na drugi svet — strašnega na-
pora je treba — da bi sedel v kotu divjana in čakal:
kdaj, kdaj vendar končno vstopi ženska... Neum-
nost! Bedarija! Gusjev je pogodil, mrzlica. »Nadu-

hal sem se sladkega.« Pričakovati kakor sodnega
dne — usmeha, nežnega pogleda... k vragu! No-
če, pa ni treba. Tem boljše.

Misli so ga neusmiljeno zbadale. Los je kričal,
kakor da bi ga boleli zobje. Ne da bi pretehtal svo-
je sile — je poskakoval seženi visoko v zrak ter se
med padcem komaj obdržal na nogah. Njegovi beli
lasje so vihrali po zraku. Sovražil se je z ljuto
mržnjo.

Prihitiel je do jezera. Voda je bila kot zrcalo,
na njeni črnosinji površini so goreli kosmi solčnih
žarkov. Bilo je zadušilo. Los se je prijel za glavo in
sedel na kamen.

Iz prozorne globine jezera so se počasi dvigale
okrogle škrlatne ribe, ki so gibale z vlakni dolgih
igel ter gledale z ravnodušnimi očmi Losa:

— Čujte ribe, ve debeloglave, glupe, ribe — je
dejal Los polglasno — miren sem, govorim v po-
polni zavesti. Muči me radovednost, peče me, da bi
jo vzel v roke, kadar se mi približa v črnem krilu
da bi jo zgrabil, Aelito, žensko... Slišal bi rad, ka-
ko začne utripati njeno srce... Proti svoji volji se
mi približa s čudno kretnjo sama z vso svojo mo-
drostjo. Gledal bom, kako mahoma podivjajo njene
oči. Glejte, ribe — ustavil sem se, prenehal, ne mi-
slim, nočem. Dovolj je. Ve me še ne poznate, jaz
sem — trmast. Nit je pretirana — konec je. Jutri —
v mesto, Borba — imenito, Smrt — izborna, Samo

— ne muzike, ne cvetlic, ne lokave omame. Nočem
več zaduhe. Čarobna kroglica na njeni dlani — k
vragu vse to je prevara, domišljija!... Los se je
dvignil, vzel velik kamen ter ga vrgel v stajo rib.
Čutil je hud glavobol. Svetloba je rezala oči. V da-
ljavi so se svetilkali in dvigali iz gošče ledeni, ostr
stožci gorskih vrhov. »Treba je vdihniti ledenega
zraka.« — Los se je ozrl po biserni gori in odšel v
oni smeri preko vijoličastih goščav.

Drevje je izginilo, pred njim je ležala zapuše-
na hribovita planota, — ledeni greben je bil daleč
za obzorjem. Po poti se je valjalo pod nogami blato
in gramoz, povsod so bile odprte zapuščene ro-
vove. Los je imel trmasto željo, da bi ugriznil in
zgrabil z zobmi v daljavi blesteči sneg.

Ob strani se je dvigal iz kotanje rjavkast oblak
prahu. Vroč veter je prinašal šum mnogih glasov.
Iz višine holma je Los zagledal veliko množico Mar-
sovcov, brodečih po izsušeni strugi kanala. Nosili so
dolge palice, na koncu so imeli privezane nože,
krampe in vile. Spodtikali so se in brodili — vihteli
svoje orožje in srdito tulili. Nad rjavkastimi oblaki
so letele za njimi ptice — roparice.

Los se je spomnil Gusjevih besed o dogodkih.
Pomisli je:

»Sreča? Da, — živi, bori se, zmaguj in pogibaj,
potem že določijo, zakaj in čemu. Sreča? A neraz-
umno, nemirno in nesrečno srce drži na verigi.«

Diplomatski sestanek na Bledu.

Razgovori o sklenitvi zavezne pogodbe med Italijo, Češkoslovaško in Jugoslavijo.

Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je s včerajšnjim popoldanskim priskidom direktno brzovalom ob 16.41 prišel preko Maribora v Ljubljano. Od Maribora dalje je spremljal ministra češkoslovaški poslanik v Beogradu g. Jan Šeba. Minister dr. Beneš potuje s svojo soprogo v spremstvu kabinetnega šefa Babke. Na glavnem kolodvoru so dr. Beneša pričakovali veliki župan dr. T. Šporn, generalni konzul dr. Otokar Beneš, magistratni ravnatelj dr. Milutin Zarnik kot zastopnik mestne občine, bivši naš poslanik v Pragi Ivan Hribar, postajenačelnik g. Ludvik in množični člani tukajšnje češkoslovaške kolonije pod vodstvom predsednika »Českoslov. Obce« Ružičke. Minister dr. Beneš je sprejel zastopnike civilnih oblasti v svojem salonskem kupeju, razgovarjal se je tudi z geom. Ružičko in drugimi člani češkoslovaške kolonije. Ko je bil pripravljen poseben vlak, se je minister odpeljal ob 17. dalje na Gorenjsko do Lesca, kamor je prišel ob 17.30 in kjer ga je pričakoval zunanji minister dr. Ninčič s kabinetnim šefom g. Rašičem. V avtomobilu sta se nato ministri odpeljala na Bled.

Pozdrav na kolodvoru v Lescah med dr. Benešem in dr. Ninčičem je bil zelo priskrben in prijateljski. Ministra sta se nastanila v hotelu Toplice. Ob 18. sta ministra odšla na skupen sprehod in se nato vozila po jezeru. Brez vsakih velikih ceremonij sta na tem vletu pričela svoje prve razgovore o vseh važnih, obe državi zadevajajočih mednarodnih vprašanjih.

V razgovorih z novinarji je minister zunanjih del dr. Beneš glade izdal volitev v francoski parlament izjavil, da mu še niso znani popolni in točni rezultati volitev in da ni gotovo, da bi prišlo do kakih bistvenih sprememb v francoski zunanji politiki. Medsebojni dobri odnosi med Francijo, Jugoslavijo in Češkoslovaško ne bodo spremenjeni, če je v Franciji na vladi Poincaré ali Briand. Smatra dalje, da so na izid nedeljskih volitev posebno vplivale notranje razmere v Franciji, nikakor pa ne kakšni motivi francoske zunanje politike. Končno je minister pristavil, da je povsem nemogoče, da ne more dati nikakega pojasnila o vprašanjih, ki se bodo obravnavala na konferenci z dr. Benešem.

Kakor je bilo že v listih omenjeno, bosta oba ministra razpravljala v prvi vrsti o eventualnem pristopu Češkoslovaške republike k jugoslov. italijanski prijateljski pogodbi. Ministra se sporazumeja in dogovori, na kak način in v kakšni obliki se naj izvede tak pristop in sklene posebno zveza med vsemi tremi državami.

Po današnjem poročilu z Bleda po šestih dneh dopoldne minister dr. Beneš in minister dr. Ninčič. Vel. kraljico Marijo. Razen tega se ministra današnje odpravila v Bohinjsko ter bosta tam podrobno razpravljala o vseh programskih točkah. Iz Bohinja se zvečer povrne nazaj na Bled. Jutri popoldne odpotuje zunanji minister dr. Beneš v Rim, kamor prispe v petek jutraj. Konferenca z Mussolinijem bo trajala do sobote. Zunanji minister dr. Ninčič se 15. t. m. povrne nazaj v Beograd.

Politične vesti.

— Sporazum s Hrvači. Pod tem naslovom priobčuje bivši hrvatski namestnik Juraj Demetrovič članek v beogradski »Reči«. V tem članku pravi glede tega sporazuma med drugim: »V načelu sta dve nasprotujoči si stališči, ki se izključujeta: s stališča sporazuma so Srbi in Hrvati dva naroda, s stališča narodnega edinstva pa so Srbi in Hrvati en narod. S stališča sporazuma, kakor ga zahtevajo radičevci, bi se morala med Srbi in Hrvati — in seveda tudi Slovenci — skleniti državno-pravna pogodba, a s stališča narodnega edinstva bi morali biti eno v vsem, ena in nerazdeljiva celina, v kateri niso novi enega naroda med sabo tekmujejo in osvajajo pozicije po svojih sposobnostih.« Svoj članek zaključuje Demetrovič tako: »V Avstro-Ogrski ni hrvatsko-srbska koalicija niti enkrat vodila volitev, takisto tudi v naši ujedinjeni kraljevini niso imeli predstavitelji narodnega edinstva na Hrvatskem niti enkrat odločilne besede pri volitvah. Volitve sta vodila dr. Laginja in dr. Cimić, s čimer je povedano vse. Toda Davidoviću so posledice teh volitev veljale za vzrok, da je tudi on odbil one Hrvate, ki so bili edini v stanu, da se zoperstavijo destruktivni tudi v najtežavnejših razmerah in prožil je roko destruktivizma, ki jih je identificiral s Hrvati. Ne, to ni sporazum s Hrvati, marveč trasiranje poto, po katerem se naj v naši državi razširi anarhija, ako se ji pravočasno ne zastopi poto. A to se mora zgoditi tako v interesu države, kakor v interesu Hrvatov samih, ki so zaslužili boljše usodo, kakor da jih predstavlja Radić.«

— Madžari protestirajo proti naši vladi. Po poročilu iz Budimpešte vloži danes legitimistični poslanec Gabrieli Ugron na madžarsko vlado interpelacijo, v kateri zahteva točna pojasnila, zakaj je jugoslovenska vlada razpustila v Vojvodini madžarsko politično organizacijo. Interpelacija protestira proti razpustu ter zahteva, da madžarska vlada intervenira v Beogradu na najodločnejši način.

— Radićevci za Korošca in proti Davidoviću. V zagrebških političnih krogih so slišenja, da Davidović ni prikladna oseba za sestavo koalicijskega ministrstva, v katero bi naj vstopiti tudi radićevci, ker bi se trudili, da oslabi radikale v Srbiji. Zato smatrajo dr. Korošca za mnogo prikladnejšo osebo, ker je zainteresiran izključno v Sloveniji in bi v Srbiji ne pretežal nobene stranke. Tako poroča beogradsko »Vreme« in nadaljuje: Ako se dr. Korošca poveri mandat za sestavo koncentracijske vlade in ako se mu ta poskus ne posreči in ako se isti poskus ne posreči tudi Nastasi Petroviću, potem prevladuje prepričanje, da se to ne posreči tudi nobenemu drugemu politiku, potem sta samo dva izhoda iz krize, in sicer ali Pašićeva vojnična vlada ali poslovna vlada opozicijskega bloka.

— Mala antanta — zapreka madžarski mad. »Budapesti Hírnapo« prinaša članek grofa Apponyja o cilju madžarske inozemske politike. Zdi se Apponyj trdno prepričan, da je skala, svajljena na madžarske nade, edino Mala antanta, ki danih tri nesadne države, ki

naj bi onemogočile vetajenje ogrske države. Apponyj pravi nadalje, da Madžarska ne sme pozabiti, da trianoska mirovna pogodba mora biti revidirana. Madžarska inozemska politika mora temeljiti na stališču, da mora biti mir revidiran. — Istočasno objavlja »Pester Lloyd« članek bivšega ministra za zunanje zadeve Gratz, v katerem kritizira politiko madžarske maščevalnosti, ter pravi, da je povsem napačna trditev, da je med Madžarsko in Češkoslovaško nemogoča sprava. Ako bi se pokazala priložnost, da bi se ti spori prijeteljskim potom odpravili ali vsaj ublažili, pa bi govorilo vsekakor mnogo razlogov za to, da bi se ta pot nastopila. Vstrajati v sedanjih osamlosti je za Madžarsko riskantno in škodljivo. Gratz zagovarja naposled aktivno inozemsko politiko ter pravi, da ta politika ne sme biti agresivna, ampak politika sporazumevanja.

— Knez Fürstenberg častni član komunističnega kluba. Češkoslovaški komunistični študentje so — vsekako na Šmeralovo tajno povelje — neolika no in objestno odklonili vabilo na študentovski čaj pri predsedniku republike z motivacijo, da je predsednik Masaryk zastopnik edino meščanskih življenj. A na svoje ugodnosti v Masarykovem zavodu niso resignirali! — Drugačnji nazorov so pa — kakor poročajo »Nachodski Listi« — komunistični mladeniči v Unhoftu. Tam je mladi knez Fürstenberg, sin zloglasnega zaupnika bivšega cesarja Viljema, daroval komunističnemu športnemu klubu nekaj deseti in brun za ograjo okoli igrišča — in komunistični športni klub je zato imenoval mladega princa za svojega — častnega člana! Posebno diplomu je izročila knezu deputacija komunističnega kluba, po katero je prišel iz knežjega gradu knežji avtomobil — in je bila na gradu po kraljevsko pogostena. Takšna je komunistična logika in praksa!

— Dolenjske Novice. V Novem mestu so pravkar začele izhajati »Dolenjske Novice«, združeno gospodarsko glasilo, ki hoče »nesobično, resnično in stvarno zastopati gospodarske interese obrtnikov, poljedelcev, delavcev in nametščencev«. List namerava posvečati posebno pažnjo združnemu gospodarstvu, o katerem pravi, da bo njegova »prva in glavna vsebina«.

— Nepobojljiva Nemčija. Klub poraz, ki ga je Nemčija doživela v svetovni vojni, vstala danes v ti državi najopasniji nacionalizem in imperializem. Angleška škodoželjnost je povzročila, da je Nemčija odpovedala odškodninska plačevanja opustošeni Franciji in da si je Nemčija preko nezasišene finančne izjemnosti srednjega stana opomogla naravnost do vrhunca gospodarske in denarne konsolidacije. Nemška industrija in veletrgovina cvete kakor nikoli. Po nemških mestih pa se razširja predvojni nacionalizem v najograbnejši izdaji. Še v nedeljo se je vršila v Halle velika nacionalistična slavnost, pri kateri so odkrili Moltkejev spomenik in h kateremu je priromalo nad 50.000 nemških šovenov. V ospredju cele slavnosti je stal zloglasni general Ludendorff, obdan od raznih generalov in admiralov bivše cesarske Nemčije. Godba so igrala stana bojni

korabniki in polkovnik Dusterberg je med drugim predložil rezolucijo, ki se glasi: »Zahtevamo na podlagi mednarodnega prava, na temelju pravice narodnega samoopredeljenja zopetno združitev vseh kompaktno živčih Nemcev v novo in enotno cesarstvo« Slavnost so ti šoveni krstili z imenom »nemški dan«. Taki »nemški dnevi« so sedaj po celi Nemčiji na dnevnem redu in dokazujejo, na kakšni poti se nahaja država in narod, ki je ravno s svojo vsenemsko, pangermanistično politiko izrazil nepregledno gorje svetovne vojne!

Julijska Krajina.

— Tudi Kobarid je dobil vladnega komisarja. Pri državnozbornih volitvah se fašistovsko divjanje med Slovenci ni obneslo tako, kakor so gospodje Italijani pričakovali. Tudi v Kobaridu ni bilo tistega »gotovega« števila za fašistovsko listo. Zato pada na Kobarid jeza in maščevanje. Župan Juretič je korekten mož, ki ni ničesar zagrešil, da bi bil tu kak pravi vzrok za razpust občinskega sveta. Italijanski drugorodci v Kobaridu so ruvali sicer že dolgo časa proti slovenskemu županu, toda oblast jih vendar ni mogla poslušati. Sedaj po volitvah pa je kobaridski občinski zastop razpuščen in za komisarja je imenovan neki »profesor« Cavalotti, ki je bil komisar v Medani v Brdih. Pri volitvah so pod njegovim vodstvom Italijani v Medani in okolici pretepali slovenske volilce. Ta mož je sedaj postavljen za komisarja v kobaridskem trgu. Politika, ki prihaja iz Vidma nad Slovenca, je vedno krivičnejša. Kam to vodi?

— V Rončah je bil v nedeljo zaključen zidarski dopolnilni tečaj, ki je velike koristi pred vsem zidarski obrti. Nato je bila otvorjena razstava izdelkov, napravljenih v tem tečaju. Popoldne je bila dramska predstava in ples.

— Umrli je na Oranovem 11. t. m. vikar g. Janjo Sedej, brat gorjškega nadškofa. Pokopniti je služboval po raznih delih gorjške dežele, kot begunec je bil v Št. Vidu pri Zlatični, po vojni je služboval v Obloku in zadnje čase na Oranovem. Vikar Sedej je bil zelo nadarjen in izobražen človek, ki je poznal razne slovanske jezike, bavil pa se je tudi z godbo in s pejem. Bil je prijeten družabnik, zato pa je bil povsod priljubljen. Naj počiva v miru!

— V Budanah imajo 140 šolobozemnih otrok, ki so izročeni eni sami učitelji. — Ograjno šolsko nadzornstvo je bilo naproseno za pomoč. Ali doslej te še ni bilo. Pač pa so poslali v Vipavo za 145 otrok še četrto učiteljsko moč. To se pravi norce brati Slovenci v šolskem vprašanju.

— Prednica v Podgori se razvija, kakor se obeta, v veliko podjetje, kjer bo zaposlenih do 5.000 delavcev. Podjetje bo imelo oddelke za prejo, tkanico, barvnilo in mehanično delavnico. Lastnik podjetja je tržaška tvrdica Brzovar.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri svečer.

Sreda 14. maja: Ana Karenina. Red E. Četrtek 15. maja: Izgubljene duše. Red B. Petek 16. maja: Kamela skozi uho šivanka. Red D.

Sobota 17. maja, nedelja 18. maja, ponedeljek 19. maja in torek 20. maja: Zaprti radi gostovanja Hudožestvenikov.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri svečer.

Sreda 14. maja: Zaprti. Četrtek 15. maja: Faust. Red C. Petek 16. maja: Manon Lescaut. Red F. Sobota 17. maja: Selo Stepančičovo. Iven. Nedelja 18. maja: Življenski boj. Iven. Ponedeljek 19. maja: Jekaterina Ivanovna. Iven.

★ ★ ★

Jugoslov. gledališki večer v New Yorku. Jugoslovanski klub v New Yorku je araziiral za dan 10. maja gledališki večer, kakršnega sloverska, hrvatska ali srbska tamkajšnja kolonija še ni videla. Na vspehdu sta bili dve enodejanki in kratka burka. Enodejanka je »Amerikanka«, znano delo Srgiana Tučika, globoko efektno, vedno z velikim uspehom proizvajano. To je priseljeniška drama, katero najlažje razumejo priseljenici. Igrala se je v srbohrvatskem izvirniku. Druga enodejanka je izvorna slovenska igra, ki jo je spisal Elin Kristan. Prvič se je proizvajala ta večer. Igrala se vrši v Ljubljani ob času prevrata, ko se na ljubljanskem gradu sname črnožolta zastava in se na njeno mesto vspne slovenska trobojnica. Ob zadnji uri skušajo stari oblastniki rešiti, kar bi se dalo še rešiti, toda niti oni in niti izmučen narod se še ne zavedajo, da je prišel konec. Po megli v zraku in v dušah zasije solnce. Igra je pretresljiva, zdravi humor slovenskega železničarja prinese v tragedijo veselo noto. Na vspehdu je bila še kratka burka. Režija je bila v rokah gospe Avguste Danilove, katera uživa v Ameriki veliko priljubljenost. Poleg dobrih diletantov sta sodelovala »Kajner« (pseudonim), nekdanji intendant slovenskega gledališča v Trstu in »Pisav-

nike« (pseudonim), nekdanji intendant narodnega gledališča v Ljubljani. Po predstavi je sledila prosta zabava s plesom. Prireditelj se je izjavila v gledališki dvorani češkega Narodnega doma.

— Gostovanje Hudožestvenikov v Ljubljani. Podrobno vsebino vseh treh dram s katerimi gostujejo Hudožestveniki v našem Narodnem gledališču prinaša 26. številka Gledališkega lista, ki je pravkar izšla. Vse posetnike predstav Hudožestvenikov opozarjamo, da je začetek teh predstav točno ob 19. in ne ob 18.20. kakor navadno začnejo operne predstave. Gostovanje Hudožestvenikov se vrši v opernem poslopu.

— Pri predstavi Fausta v četrtek poje vlogo Margarete gospodična Ana Rotova iz Prage. Valentina poje g. Popov. Fausta pa g. Kováč. Predstava se vrši na red C.

— Izvešče Mednarodnega urada za vseučiliške polizvedbe (Bulletin de l'Office International de renseignements universitaires), letnik L. štev. 1. in 2. (Zeneva Jan-april 1924) sta ravnokar izšla. To izvešče izdaja komisija za umstveno sodelovanje in Društvo narodov. Kaj hoče ta urad in njegovo izvešče? Informirati javnost vsega sveta o vsem, kar se tiče visokošolskih razvodov vseh držav in storitvi vemo med posamični visokošolski uradi v vseh državah. Javljati vse dogodke, ki se tičejo mednarodne univerzitetne aktivnosti, je namen tega izvešča, katerega prva številka prinaša med drugimi mednarodnimi poročili tudi poročilo o naši ljubljanski univerzi. Narodna te zanimive publikacije stane 8 švic. frankov letno.

— Razstava v Parizu. Začetkom meseca maja tega leta je bila otvorjena letosnja razstava slik v pariskem »Salonu«. Letos je prvič razstavilo svoja najnovejša dela združeno francoskih slikarjev in kiparjev. Razstave se je nadeležilo okrog 4 tisoč umetnikov z okroglo 7 tisoč slikami in kipi.

— Novi dramaturg splošnega gledališča. Za dramaturga splošnega Narodnega gledališča je imenovan književnik dr. Mirko Korošec.

Glasbeni vestnik.

— Koncert mariborskih učiteljskega občinstva naznanjeno, da se radi gostovanja Hudožestvenikov preloži koncert mariborskih učiteljskega na soboto, dne 24. t. m. Kupljene vstupnice ostanejo v veljavi.

— Koncertna turneja Thierry - Betetto. Po poročilu iz Gorice je za danes večer v Trgovskem domu napovedan koncert operne pevke Thierry-Kavčičove in opernega pevca Julija Betetta. Za koncert vlada med gorjškimi Slovenci veliko zanimanja. V soboto dne 17. se vrši koncert v Postojni in v nedeljo 18. pa koncert v Vipavi. Koncert Thierry - Betetto v Trstu je definitivno določen za 20. t. m. polednji torki.

Sokolstvo.

— Sokol Stepanjeva prireditelj v nedeljo dne 18. maja za vse članstvo in naraščajoč obsevnost izlet čez Golovec na Orle-Pod-moln-Petro-Bisov-Stepanja vas. Članstvo v krogu. Zbirališče pred društveno soboto. Odhod točno ob 18. Povratek do 20. Sokolstvu naklonjeno občinstvo se vabi k udeležbi. V petek dne 16. tm. ob 20. uri se sestane članstva in društveni sobi. Udeležba obvezna. Zdravo! Odbor.

— Sokolsko društvo v Ljubljani (Narodni dom) vabi svoje članstvo na svoj pešizlet na Smarno goro v nedeljo 18. maja; zbirališče pred Narodnim domom. Odhod točno ob 13. Kroj civilni.

Pravni vestnik.

ODLOČBA IZ SODOBNEGA ZAKONSKEGA ŽIVLJENJA.

Katoliška zakonca A.-jeva sta končala tožbo na ločitev zakonca od mize in postelje z obeh strani pred delovnim sodiščem v Ljubljani s poravnavo, da se sporazumno ločita in da plačuje mož ločeni ženi iz naslova preživljanja določeno vsoto na mesec. Nekega dne pa je mož ustavil plačevanje te preživnine in se je izjavil, lastno je nato žena soper njega vvedla, upri s tožbo, češ da je njegova obveza iz navedene poravnave ugasnila.

Utemeljeval je svojo tožbo s tem, da je njegova žena prestopila hkratu s svojim ljubimcem v pravoslavlje, da sta si oba pridobila domovinsko pravico v Volvodini, kamor sta se v to svrhu bila preselila, in da sta po tamkajšnjih veljavnih predpisih ogrskega državljanstva zakonika civilno poročila. Z dne poroke je nastopila preživninska dolžnost drugega zakonskega moža, njegova pa je prenehala. Tudi je nemoralno in nasprotno dobrih šogam, da bi dobivala toženka preživnino kar od dveh, oziroma da bi se dala vzdrževati od prvega moža, od drugega pa ljubiti; zato je ta tožba poravnave postala nemoralna, pravno nedopustna.

Tožena žena se proti tožbi, češ da še obstoji tožiteljeva preživninska obveza. Sodišče se na to, da je njen katoliški zakon s tožiteljem po naših predpisih nerazdružljiv, razveseljen je s smrtjo enega ali drugega zakonskega družita. Če je svoje razmerje se sedanjim možem hotela postaviti na ugodnejše stališče in radi tega z njim civilni zakon sklenila po ogrskem državljanstvu prava, ni to nič nemoralnega in nedopustnega; naj je pa tudi civilni zakon pravilno sklenjen, tukajšnje oblasti voljavnosti tega zakona ne priznavajo in njima ta civilni zakon na obstoj njenega zakonca z tožiteljem, kar se zakonske vezi tiče, nikakega vpliva. Sodna poravnava o ločitvi tega zakonca od mize in postelje obstoji torej v polnem obsegu še naprej.

Pravno sodišče je tožbo zavrnilo. Ker se v poravnavi o ločitvi zakonca od mize in postelje ni udeležil drugega določilo, tudi

notranji zakon, ki ni bil v skladu s civilnim postankom. V Rimu je Rikov bil v neki penziji. Na obzoru Capri in v Sorrentu pa v hotelu. Rikov ni mnogo hodil po javnih sprejemalnicah, sprejel se je na ta pa tam v spremstvu žene, ki je vabljala zaradi svoje nemavadne lepote povsod splošno pozornost med tujci. V Sorrentu ga je spoznal hotelar na podlagi slike, priobčene v neki francoski ilustraciji. Ko ga je hotelar naprosil za dovoljenje, da bi ga smel fotografirati, je Rikov to odklonil. V Sorrentu je Rikov ostal 15 dni. Rikov je bil v Italiji iz zdravstvenih razlogov, ker je bolehal na bronhialnem katarju tako močno, da ni mogel govoriti. Odravel je popolnoma.

Finančni polom v Avstriji.

— Dunaj, 14. maja. (Izv.) Vse javne korporacije in politične organizacije zahtevajo, da se strogo kaznujejo vsi špekulanti s finančnim frankom in da se objavijo imena vseh bank in spekulantov. Veliko senzacije je vzbudil samonar bančnega prokurista »Bodenkreditanstalt« Isidorja Kohna, ki se je v bančnem biroju ustrelil. Vzrok samomoru obažovanje prokuristovo zaradi nesrečnih borznih spekulacij s francoskim frankom. S svetilnim plinom se je v svojem uradu zastropil prokurist Alfred Gruber. Vzrok velikanske borzne izgube. Izgubil je 800 milijonov kron. Blagajnik bančne tvrdke Back, Steuermann & Comp. Ferdinand Pilzer je pobegnil. Poveveril je eno milijardo kron in več tujih valut. Zvečer so se po mestu raznesle govorice, da je velika banka »Bodenkreditanstalt« zaprla svoje trezore in blagajne ter ustavila madžarska plačila. Vodstvo banke danes to vest odločno dementira na ta način, da pravi, da se banka nahaja v kritičnem položaju, vendar je v pogajanjih z močnim bančnim sindikatom, ki prevzame večino delnic in sanacijo zavoda. Banka poleg tega iskazuje znatna aktivna in večje terjatve.

VAŽNO GLASOVANJE V ANGLEŠKI ZBORNICI.

— London, 13. maja. (K) Spodnja zbornica je predlog nezaprave Baldwin zaradi podajanja Mac Kenni carin s 377 proti 288 glasovom zavrnila. Za odklonitev so glasovali kompaktno vsi člani delavske stranke. Devet liberalcev je glasovalo za Baldwinov predlog.

POINCARÉ ZAPUSTI POLITIKO.

— Pariz, 14. maja. (Izv.) Po »Matin« se namerava Poincaré za nekaj časa umakniti v privatno življenje ter prenehati z vsem političnim delovanjem. Od vseh strani mu prihajajo vabila, da bi sodeloval pri večjih svetovnih letih in revijah.

ORGANIZATOR MODERNE KITAJSKE UMRL.

— Pariz, 14. maja. (Izv.) Po poročilu iz Hongkonga je umrl na vnetju možganov organizator moderne Kitajske in bivši šef revolucijske vlade, dr. Sunjatsen.

DEMISIJA POINCARÉJEVE VLADE.

— Pariz, 14. maja. (Izv.) O včerajšnji seji ministrskega sveta pod predsedstvom Millerandovim je bilo izdano kratko uradno poročilo, ki veli: G. Raymond Poincaré je obvestil svoje tovariše o sunanem političnem položaju. Ministrski predsednik je izrazil predsedniku republike svoj namen, da že 1. junija poda demisijo svojega kabineta. Prihodnja seja ministrskega sveta je 22. t. m.

— Pariz, 13. maja. (Hvae.) Ministrskemu svetu je ministrski predsednik Poincaré naznanil, da namerava dne 1. junija odstopiti.

SESTANEK MACDONALD - POINCARÉ.

— London, 14. maja. (Izv.) Pismo, s katerim obvesti Poincaré Macdonalda o odgoditvi sestanka v Chequers, še ni doseglo v angleški tiskani ured. Oficijski angleški krogi tomažijo sedaj nastalo situacijo tako, da Macdonaldovo povabilo velja vsakemu francoskemu ministrskemu predsedniku, ki bo naslednik Poincaréjev. Naravno da sestanek pred 1. junijem ni mogoč, računajo vlad tega tudi, da odpade dogovorjeni sestanek med Mussolinijem in Macdonaldom, kar je bil pogoj tema sestanka, da ostane na vladi Poincaré.

— London, 14. maja. (Izv.) V političnih krogih strjujejo, da bo angleška vlada, kakor hitro se predstavi nova francoska vlada zborila, posvala bodočega ministrskega predsednika na konferenco v London.

**O BLEKE
NA
O BROKE**
MESTNI TRG 3
O. BERNATOVIC

Rešimo sokolski Tabor!

tožiteljeva obveza, da plačuje toženke preživnine, iz njegove obveze kot zakonskega moža, ker ima samo razveza zakona za posledico, da preneha pravica in dolžnosti zakonskih in zakonske zveze. Po § 111 obč. drž. zak. ki je edino merodajen za sodišče, se pri katoliških zakonih razveze le s smrtjo enega izmed zakoncev ter se pozneje, toda pred smrtjo drugega zakonskega družeta sklenjeni zakon neveljavna, kar velja tudi glede civilnega zakona, ki ga je bila toženka sklenila. Potem pa je še po celotnem obsegu sklenjena poravnava v veljavi. Pogodba je po § 879 obč. drž. zak. pač nič, ako nasprotuje dobrim segam. Toda poravnava dobrim segam ne nasprotuje, ker ob času, ko se je sklepala, sodaj ugovarjana okolnost še ni obstojala, in se plačilo preživnine v kako tako svrhu ni niti zahtevalo niti obljubilo. Ako je pa prejemanje preživnine na strani toženke sedaj smeti tako očitno, nadalje ne prihaja v poštev.

Priznava sodišče je sodbo izpremenilo in tožbi ugodilo.

Bilo je mnenja, da se mu ni treba baviti s vprašanjem, ali je zakon toženke s tožiteljem s tem razveljavljen, da je sklenila toženka drug, civilni zakon po ogrskih zakonih, kar od rešitve tega vprašanja niti ne zavisi odgovor na vprašanje, ali je tožbeni zahtev utemeljen. Po toženki je priznano, da je z drugim civilno poročena po ogrskih zakonih. S tem je tudi priznano, in toženka tega nikakor ne taj, da njen sedanjí mož izpolnjuje zakonske dolžnosti, da vsled tega razmerja živita v skupnosti, ki zapopada tudi preživninsko dolžnost oz. dejanske preživninske prejemke od strani drugega moža. Gotovo pa je, da za tak primer tožitelj poravnave ni hotel skleniti. Nujno se usiljuje marveč zaključek, da jo je sklenil le pod pogojem, da ostane toženka v onem razmerju in položaju, v katerem je bila ob času poravnave. To sledi iz uvaževanja, da tožitelj toženki preživnine za primer, da živi z drugim možkom, dovoliti niti ni smel, ker bi s tem privolil v nekaj nemoralnega in bi torej poravnava bila nemoralna, torej nična po § 879 obč. drž. zak. Vsaj to pa je gotovo, da se ni hotel zavest, toženko preživljati, ako jo preživlja drugi. Pogoj, da toženka ne dobi preživnine po poravnavi, ako jo dobi drugje, je poravnava naravnost subinteligentna. Toženka pa tudi ne more zahtevati, da bi svoje dolžnosti iz poravnave izpolnjeval tožitelj, ako se ona poravnave ne drži in svojih dolžnosti iz poravnave ne izpolnjuje. Tudi je treba nujno zaključiti, da se je toženka odpovedala svoji pravici do preživnine iz poravnave s tem, da je sklenila z drugim drug, civilni zakon in stopila z njim v zakonsko skupnost. Toda tudi že prejemanje preživnine od prvega moža je ob danem položaju nemoralno in je tožbeni zahtevki tudi s tega vidika upravičen.

Stol sedmorice, odd. B. v Zagrebu reviziji toženke ni ugodil. Sicer ni dovolil opore v spisih za trditve, da toženka od drugega moža dejanski preživninski dobiček. To nesoglasje s spisi pa nadalje ne prihaja v poštev, ker je razsodba odvisna od drugih, spodaj navedenih razlogov. Tudi je reviziji pritrditi v tem, da je zakon med strankama po § 111 obč. drž. zak. razveljavil le s smrtjo enega ali drugega zakonca in da je civilni zakon toženke sklenjen potem v Volvodini, v področju tega vrhovnega sodišča (v Sloveniji) neveljavna. Toda to ne prihaja v poštev in vsled tega tudi ne vprašanje, ali bi mogla toženka temeljem § 91 obč. drž. zak. zahtevati preživnino od drugega moža in ali bi bila vsled tega prenehalo tožiteljeva dolžnost iz predmetne poravnave, ker je, ne glede na to, izpodbijana sodba prizivnega sodišča utemeljena v zakonu. Toženka je, kakor ugotovljeno, sklenila civilni zakon z drugim in je s tem stopila z njim v zakonsko skupnost. Ker je pa zakon uveljavljen, je to razmerje kršenje zakonske zvestobe napram tožitelju, do katere je toženka obvezana, najsi je od njega sporazumno ločena. Tako razmerje bi tvorilo upravičen razlog za nesporazumno ločitev od mize in postelje iz krivde toženke (§ 109 obč. drž. zak.), kateri bi ne pristojala pravica niti do potrebne preživnine (§ 1264 obč. drž. zak.). Tožitelj je torej upravičen, da vsled nastopa navedenega razloga odreka toženki s poravnavo priznanih preživnin. Priznava sodba pa tudi upravičeno nazira, da bi ob danem položaju bilo nemoralno nadaljnje dajanje preživnine, ker bi značilno posredno podpiranje nemoralnega toženkinega razmerja.

Razgled po slovanskem svetu.

— Bolgarski akademiki v Nemčiji. Stabilizacija nemške valute in vpeljava rentne marke je zelo spremenila gospodarsko življenje v Nemčiji. Posledica je bila čedalje večja dragina. Vzrok, da so se vsi predmeti na trgu tako podražili, je iskati v tem, da hočejo nemški gospodarski krogi ne samo doseči predvojno stanje, nego je celo preokreniti, ne da bi pri tem računali s tečajem marke in ne pričakovanjem preloma, ki je moral nastopiti. Nemški vodilni krogi pa niso mogli ravnati drugače, če so hoteli ušestiti papirnati denar. Ta prelom je vplival tudi na vse panoge gospodarstva. Industrija in trgovina sta izgubili svoj prestiž na svetovnem trgu, tuji so začeli trumoma zapuščati novo Svico, promet je nazadoval, banke so morale stopiti z viška svojega obratovanja malone na mrtvo točko. Vendar pa je ta kriza na eni strani pripomogla, da se je Nemčija konsolidirala na drugi strani. Uradništvu in delavstvu so se zvišale plače, ki so dosegle 60% predvojnih, v nekaterih slučajih pa celo prejšnjega predvojne prejemke. Samo na ta način je bilo mogoče odstraniti nevarnost krvave državljanske vojne. — V teh, za Nemčijo povoljnih razmerjih, pa preživljajo inozemci, osobito dijaki, zelo težko krizo. Bolgarski akademiki v Nemčiji se morajo boriti za veliko dragino; zlasti so visoke takse za vpisovanje in šolnino. Njihov položaj je tem bolj kritičen, ker nimajo nikakoli ali akademskih kolektivov, kjer bi imeli

ti tudi skupno bramo. Velika draginja jih je prisilila, da so začeli pomisljati o kooperativnih kuhinjah. Posrečilo se jim je zbrati potrebna sredstva za 66 takih kuhinj, ki jih kooperativni center v Hannoveru so sprejemili v gospodarski odsek pri združenju bolgarskih akademikov v Nemčiji. — 4000 levov je danes minimum, ki ga potrebuje akademik v Nemčiji mesečno (če računamo hrano, stanovanje, razsvetljavo, kurjavo in perilo). Koliko pa je rodiljev, ki ne morejo dati svojim sinovom teh sredstev! Če ne dobe izdatne podpore od zunaj, bo moralo 1600 bolgarskih akademikov v Nemčiji opustiti svoje študije. Druga nesreča so univerzitetne takse. Stabilizacija nemške valute je omogočila prosvetnemu ministrstvu, da zahteva celo od nemških študentov vsote, ki jih pogosto ne morejo plačati. Razlika za inozemske akademike znaša 1000 levov, ki pa bo bržkone kmalu izravnan tako, da bodo plačevali vsi akademiki enake takse. Položaj bolgarskih, pa tudi večine drugih inozemskih akademikov v Nemčiji je z materialnega stališča zelo težak.

Napetost med Japonsko in Ameriko.

Spet je izbruhnila kriza v odnosih med Ameriko in Japonsko in sicer spet radi japonskega izseljevanja v Kalifornijo.

Novi zakon v Zedinjenih državah določa stanje, ki je enako prepovedi naseljevanja Japoncev v Zedinjenih državah. Predno se je ta zakon obravnaval v ameriški skupščini in v senatu, je japonski poslanik v Washingtonu, g. Hanibara, predal ameriški vladi spomenico, ki je ugovarjala zoper omejitve naseljevanja. Ta spomenica je globoko užalila ameriško javno mnenje. Senator Lodge je dejal, da krati temeljno pravico, ki jo ima vsaka dežela, pravico odpirati in zapirati svoja vrata. Novi naseljeniški zakon Zedinjenih držav stavi Japonce v isto vrsto s Kitajci in Indijci. Lahko si predstavljamo nejevoljo in jezo, ki vlada radi tega v Tokiju.

To je star preprič, ki se nadaljuje. Razumeti se da lahko iz sledečih števk: Po statistiki iz l. 1919 je bilo v Kaliforniji 6300 japonskih farmerjev in 610 posestnikov. Njih poljedelski dobiček je bil trikrat večji kot oni ameriški poljedelci.

Prvi odgovor, ki je omejil japonsko vseljevanje, je bil podpisani l. 1908, takozvani gentlemen's agreement, ki se je imenoval tudi po obeh državnikih, ki sta ga sklenila Rot-Tekshira agreement. Leta 1913, je kalifornijski parlament prepovedal Japoncem nakup novih zemljišč in podpis najemnih pogodb, katerih trajanje je presegalo tri leta. L. 1920 je slednjič izbruhnila tretja kriza. Kalifornijski parlament je odvzel Japoncem možnost, da bi postali posestniki zemljišč. Za ta zakon se je napravilo ljudsko glasovanje in bil je ratificiran s 660.000 proti 220.000 glasovom. Vsled posledice tega zakona je bil izdan sodni odlok, s katerim se je Japoncem prepovedalo upravljati imovino njih otrok, ki so bili rojeni v Ameriki in ki so po zakonu ameriški državljani: tako se jim je odvzela zadnja možnost, s katero bi bili mogli obiti zakon.

Te odredbe se tičejo samo države Kalifornije, ki je v resnici edina, katera prihaja pri priseljevanju Japoncev v poštev. Guverner v Tokiju je pač vodil dogovore z onim v Washingtonu, toda ta je izjavil, da ni v stanu spreminiti zakonodaje posameznih držav. Ker je bil položaj brezupen, je svetoval Japoncem, naj skušajo doseči svoje pravice s pomočjo procesa proti Kalifornijski državi pred kakim ameriškim sodiščem, češ da je postavila zakone, ki nasprotujejo dogovorom, katere je sklenila Washingtonska vlada, to se pravi dogovorom iz l. 1907.

Položaj je postal silno zmeden in je še sedaj. Kriza l. 1920, je ostala brez rešitve. Kalifornijski zakon pa je ostal v veljavi. Obe stranke sta hoteli spreminiti dogovor iz l. 1908., toda dolgotrajna razpravljanja so ostala brez uspeha. Slednjič se je že od začetka l. 1920 pripravljali splošno izseljevanje zakon, to je ta zakon, ki povzroča sedanjio krizo.

Ta kriza, v kateri je mnogo medsebojnih sumničenj, se bi gotovo dala rešiti. Položaj je zelo zamotan, treba bi marsikaj razjasniti in likvidirati. Toda vkljub temu bo ostal zelo težavni problem: japonsko izseljevanje v splošnem. Japonska je prisiljena, da pošilja v tujino oni del prebivalstva, ki je doma odveč in Zedinjene države niso edine, ki se branijo tega izseljevanja.

Kanada šteje 20.000 Japoncev in njih vsakoletni trgovinski promet znaša 5 milijonov dolarjev, med tem ko znaša celokupni kanadski trgovski promet 30 milijonov. Ni dvoma, da se bo Kanada dogovorila z Zedinjenimi državami in da boste obe države zapre ameriško celino japonskih priseljencem. Bile so tudi že izdane odredbe, ki se tičejo Havajskih in Filipinskih otokov.

Japoncem bo tako preostalo samo še Daljni Vostok. In iz tega dejstva vstajajo spet čisto novi izgledi za splošno svetovno politiko na Vostoku, kakor tudi posebej za ameriške interese.

Don Sturzo in Vatikan.

Rim, 13. maja.

Poročali ste že, da je pozicija Don Sturza, voditelja popularske stranke, omajana. On je obdržal tudi po volitvah v časopisu »Il Popolo« proti fašizmu ostro markirano bojno pozicijo. Napisal je pred kratkim članek, v katerem je stavil Vatikan pred alternativo, da naj zavzame stališče nedvojbeno ali za fašizem ali za popularsko stranko. Tako stališče pa ni v nikakem skladu z nameni Vatikana, tako da se lahko vprašamo, ali ne namerava politik Don Sturzo s svojo alternativo odhoda, kateri bi mu omogočil ob priliki povratek, Prostovoljna opustitev politične voditeljske vloge v tem za njegovo stranko kritičnem momentu bi se mu štela gotovo v slabost. Nekaka mala kazen duhovnika Don Sturza, n. pr. pregnanstvo v provinco, bi politiku Don Sturzu pod izvestnimi okoliščinami dobrodošla. Njegov odhod iz nevhvaležnega Rima bi pomenil žrtev političnega mučenika in zvestega sina cerkve, ki se pokori ukazom svojih predstojnikov.

V Vatikanu so ta slučaj najbrže pretresli z vseh strani in prišli do sklepa, da bi bila taka rešitev najboljša. Vsaj dozdeva se nam to iz izjav neke »visoko stopice vatičanske osebnosti«, ki je sporočila listu »Corriere Italiano« nastopno: Don Sturzo kot privatnik politično lahko stori, kar se mu zljubi; cerkev se v njegovo politiko ne bo vmešavala. Nasproti temu pa ima cerkev pravico, da se briga za delovanje duhovnika Don Sturza. Politično udejstvovanje duhovnika za njo ne more ostati neopaženo. Ako se kaj zgodi, se zgodi, ako le mogoče, brez hrupa. Don Sturzo je najbrže sam spoznal, da je njegova pozicija nevdružna in zato izvajal iz tega posledice.

Da ta slučaj ni kar tako priprost, kakor bi se mislilo, kaže tudi obnašanje nekaterih nasprotnikov Don Sturza, ki s pomislekom vprašujejo, ali bi ne bilo bolje, če bi ostal voditelj popularske stranke v glavnem mestu in bi s časom postal politično nemogoč. Don Sturzo pa, ki nima samo po številnih karikaturah znanega dolgega nosa, marveč ima tudi precej fin nos, daje pred to perspektivo prednost umiku na kako silijsko župnijo. Daleč od hrupa glavnega mesta bi se mogel v svoji domovini trenirati za nove politične boje.

Položaj v Albaniji.

Zadnji čas prihajajo nepričakovane vesti, da se vrše v sosedni Albaniji razne spremembe. Kakšni so ti dogodki in kam merijo, ni še docela jasno. Govori se samo o revoluciji v Valoni, ki je baie naperjena proti vladi v Tirani. Te vesti o revolucionarnem gibanju so prisilile grško vlado, da je zavajala svojo mejo z močnimi vojaškimi oddelki. Na grško - albanski meji stoji grško vojaštvo v polni pripravljenosti. Ta ukrep je storila grška vlada po sestanku njenega zunanjega ministra z albanskim in jugoslovanskim poslanikom v Atenah. Iz tega lahko sklepamo, da bi grško vojaško posredovanje, če bi bilo res potrebno, ne bilo naperjeno proti uradni Albaniji. To bi bila samo uslugi grške vlade napram albanski vladi v Tirani. O notranjih razmerah v Albaniji je težko dobiti točno sliko. Dasi je naša sosedna, smo vendar o Albaniji premalo informirani, ker menda nihče ne misli, da bi nam mogla pretiti od te strani kakšna nevarnost. Vendar pa je važno, da vemo vsaj približno, kakšne cilje ima albanska notranja politika in kaj bi se zgodilo, če zavzame revolucionarno gibanje večje dimenzije.

Vlada Ahmet bega je razpisala nedavno nove volitve, ki so ji prinesle minimalno večino. Prišlo je zato do reorganizacije kabineta, ki pa ni zadovoljila opozicije. V tem razpoloženju je bil izvršen atentat na ministrskega predsednika, ki se pa ni posrečil. Pač pa je bil ubit ubijalec Esad paše. Vse to ni nič posebnega, če pomislimo, da so v Albaniji umori in atentati na dnevnem redu in da Albanci takorekoč ne morejo živeti brez nožev in krvi. Sicer pa je Albanija tudi nova država, ki šele išče potov za svojo notranjo organizacijo. Ona je znala ohraniti svojo neodvisnost, vendar pa se nahaja brez dvoma pod vplivom zunanjih sil, zlasti sosednih držav. Ahmed begova vlada uživa zaupanje in simpatije naše znanje politike, ker je lojalna in neče tmeti nobenih obmejnih incidentov. Zdi se, da je Ahmed beg prošil grško vlado pomoči zato, ker mu preti nevarnost od juga, od grške meje. Grška pa je s to kombinacijo zadovoljna, ker ubije z enim udarcem dve muhi. Nova republikanska vlada se še ni akreditirala pri drugih državah in zato se hoče prikupiti najprej Jugoslaviji in Albaniji, poleg tega pa odvrne pozornost od notranjih homotij, ki se po nedavnem plebiscitu še niso polegile.

Lahko je pa tudi mogoče, da gre v tem slučaju za korekture meje med Albanijo z ene ter Jugoslavijo in Grško z druge strani. Grške čete na albanski

meji lahko preprečijo načrt razmejitvene komisije, ki hoče dati Albaniji del jugoslovanskega in grškega ozemlja. V prvem in drugem slučaju moramo paziti, da nas dogodki ne presenetijo. Če bi revolucionarno gibanje napredovalo tako daleč, da bi bila v nevarnosti sedanja albanska vlada, je dolžnost na-

še in grške zunanje politike preprečiti vsak prevrat, ki bi bil v našo škodo. Albanija je poleg Bolgarije tisto nemirno gnezdo, o katerem nikoli ne vemo, kaj se zvali v njem. Dokler bo na krmlu Ahmet beg, ni nobene nevarnosti, če bi pa zmogla opozicija, bo treba zavarovati meje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 14. maja 1924.

Zakaj je odšel veliki župan dr. Ploj v Pariz?

Kakor smo že poročali, je pred par dnevi nepričakovano odšel v Pariz mariborski veliki župan dr. Miroslav Ploj. Njegov odhod je v Mariboru vzbudil splošno pozornost in presenečenje. Tolmačili so ga na najrazličnejše načine. Nastale so razne kombinacije, med katerimi je omenjati tudi to, da se dr. Ploj sploh ne vrne več na svoje mesto v Maribor, marveč da pride po povratku iz Pariza v Ljubljano. Da so vse te kombinacije brez vsake podlage, nam ni treba naglašati.

Ker pa ima javnost pravico izvedeti, kaj je bil pravi vzrok odhoda dr. Ploja v Pariz, hočemo v tem oziru podati vse potrebne informacije.

Po saintgermainski in trianonski mirovni pogodbi je naša država dolžna plačati Avstriji in Madžarski odškodnino za vrednost onih vojaških objektov, ki se nahajajo na našem ozemlju in ki so bili preje last Avstro-Ogrske. Ta odškodnina se seveda ne bo plačala v gotovini, marveč se ima vrednost teh objektov odračunati in odbiti od celokupne svote, ki jo nam dolgujejo Avstriji in Madžari na račun svoje vojne odškodnine. Za toliko se imajo zmanjšati naši prejemki iz splošnega reparacijskega fonda. Sedaj so avstrijski in madžarski strokovnjaki izdelali svoje referate o vrednosti dotičnih prevzetih objektov, ki bi jih naj plačala naša država. Na podlagi teh referatov zahtevata Avstrija in Madžarska, da naj jima plača naša država za prevzete vojaške objekte 2 milijardi 360 milijonov 536.000 zlatih kron, kar znaša v sedanjih vrednostih preko 225 milijard dinarjev. Z drugimi besedami povedano: za to ogromno svoto bi se naj zmanjšala vojna odškodnina, ki jo morata v smislu mirovne pogodbe plačati ti dve državi naši kraljevini. Te zahteve so seveda visoko pretirane, kar je razvidno že iz dejstva, da zahtevajo Avstriji za bivšo trdnjavo Petrovaradin 26.628.920 zlatih kron, pri čemer so zaračunali samo vrednost cest v tej trdnjavi na 3.360.000 zlatih kron, kar bi znašalo 67 milijonov dinarjev. Po tem vzorcu so napravili Avstriji in Madžari vse svoje račune. Vzeli so v račun objekte, ki v resnici sploh niso nikdar obstojali ali pa bili samo na papirju. Te svoje zahteve sta omenjeni državi predložili reparacijski komisiji, da o njih sklepa. Ker pa reparacijska komisija o teh zahtevah neče sklepati, ne da bi izrekla naša država svoje mnenje o teh postulatih, je bila naša vlada pozvana, da naj pošlje v Pariz dva svoja strokovnjaka, da skupno z zavezniškimi eksperti pregledata avstrijsko-madžarske račune in izrečeta svojo sodbo o njih. In v to komisijo zavezniških strokovnjakov je poleg inženirsko-tehničnega majorja Fola iz Sarajeva naša vlada poslala za svojega eksperta tudi velikega župana mariborske oblasti dr. Miroslava Ploja, ki je bil, kakor je znano, že prej član reparacijske komisije in je v teh vprašanjih, kakor se samo ob sebi razume, tudi najbolj poučen. Dr. Ploj je torej odšel v Pariz v velevažni in odgovorni misli, glede katere gotovo vsi želimo, da bi bila uspešna. Odgovornosti polni posel, ki ga je prevzel dr. Ploj, bo vsekakor zahteval mnogo dela in truda, pa tudi mnogo časa. Zato ni pričakovati, da bi se dr. Ploj že v kratkem vrnil. Da pa se vrne na svoje mesto, o tem ni nikakega dvoma.

— Zastopniki naših trgovskih zborov v Kumanovu. Dne 12. t. m. so posetili udeleženci gospodarskega zbora v Kropniku kumanovski bojišče. Iz Skoplja v Kumanovo so se pripeljali z vlakom. Na kolodvoru jih je pozdravil kumanovski župan Gorgije Mladenović, zastopniki civilnih in vojaških oblasti ter nepregledna množica. V mesto so se odpeljali v avtomobilih. Vse mesto je bilo v zastavah in zelenju. Gosti so se med navdušenimi ovacijami občinstva takoj odpeljali na bojišče, kjer jih je pozdravil komandant 22. polka polkovnik Spasoje Tešić, ki je imel nato tudi lepo predavanje o razvoju in pomenu kumanovske bitke. Po povratku gostov v Kumanovo je bil v cerkvi parastos za padle kumanovske junake. Parastos je opravil škopski vladika Varnava, ki je imel po končanem cerkvenih svečanostih krasen govor na goste, v katerem je zlasti poudarjal važnost narodnega in državnega edinstva. Pred spomenikom, ki se nahaja ob cerkvenih vratih, so govorili Kosta Miroslavič, podpredsednik novosadske Trgovske zbornice,

Vladimir Arko, preds. zagrebske trg. zbornice, in Ivan Jelačin, član ljubljanske Trgovske zbornice. Na spomenik so položili velik lavorjev venec z napisom: »Udeleženci druge konferencie gospodarskih korporacij kraljevine SHS v Skoplju 10. in 11. maja 1924 herojskemu spominu kumanovskih velikanih.« Po svečanosti je bil banket v hotelu »National«, kjer sta med drugim tudi govorila član splitske zbornice Bulat, član ljubljanske zbornice Josip Lenarčič in podpredsednik zagrebske zbornice Krčalič. Iz Kumanova se je en del udeležencev vrnil v Beograd, drugi pa so odpotovali v Solun.

— Zgled demagogije! Ko je to zimo zadela Slovenijo, zlasti Kranjsko, velika nesreča, da so vremenske neizgode in poplave povzročile v raznih krajih razna poškodovanja, je zakričalo klerikalno časopisje na vse pretege, kako zapostavlja beogradska vlada Slovenijo in da nima niti srca za uboge poškodovance. Šele ko so posetili beogradske ministri Slovenijo, je to časopisje utihnilo ter se poskrilo pred javnostjo, ker je med tem vremenska izprememba dokazala popolno neutemeljenost pretranih poškodb, ki jih je navajalo klerikalno časopisje in je bila klerikalna demagogija z ljudsko nesrečo preočita. Ministra, ki sta si ogledovala poškodovane kraje, sta molčala, situacija bi ne bila dopustila, da odkrito izpovesta svoje mnenje in da pokažeta na neprimerno večje vremenske nesreče, ki letno zadevajo druge kraje in ki so neprimerno težje, nevarnejši in obsežnejši, kakor oni, ki so se letos dogodili v Sloveniji. Baš to pomeni smotilni o velikanskih poplavah v Srbiji in časopisje je prinašalo naravnost obupne posnetke o tamošnjih poplavah. Država pač da, kolikor more. Premko sredstev pa nihče ne sme iti! Najmanj država! Tudi Italijo zadevajo letno velike nesreče in sredstva, ki jih daje ta država na razpolago, so minimalna napram škodi, ki bi se morala poravnati. Pri nas pa klerikalno časopisje izrablja elementarne nesreče in sploh vse nedostatké javnega življenja, ki so očitno posledice sl izven nas ali pa za katere država ne more najti dovoljnih sredstev, in kriči po demagoško proti unitarizmu, proti državnemu in narodnemu edinstvu, proti državni skupnosti in Srbiji in Hrvatiji Vselej, ko »Slovenec« izrablja kako javno vprašanje za boj proti unitarizmu, proti državnemu in narodnemu edinstvu, je to gotovo znamenje, da gre za enostavno demagogijo ter za ljudsko zapeljivanje klerikalnih frazerjev.

— Iz bojiševiškega pašalika. Kakšne razmere vladajo na ljubljanskem magistratu pod žezlom dr. Periča, dokazuje dejstvo, da je državno pravdnštvo v Celju uvedlo kazensko postopanje zaradi rovarjenja proti državi in drugih sličnih zločinov proti magistratnemu uradniku Sedeju. Sedej je bil v zadnjem času neprestano v Trbovljah in je tam organiziral komunistične delavce. Nastopil je tudi na komunističnem shodu v Trbovljah dne 1. maja, kjer je imel hujskajoč govor proti državi in njenim uredbam. Na shodu je prišlo do strastnih protidržavnih in protidržavnih demonstracij. Tega Sedeja je nastavila črnoordeča koalicija pred enim letom za magistratnega uradnika, dasi ji je bilo dobro znano, da je strasten bojiševik, ki je do povratka v domovino opravljal v Rusiji pri nekem bojiševiškem ljudskem komisarju službo osebnega tajnika. Pred nedavnim časom smo opozorili javnost na delovanje tega ljudskega osrečevalca ter kritizirali, da hodi kot ljubljanski magistratni uradnik ščuvat delavstvo v Trbovlje. S tem svojim opozorilom smo zadeli župana dr. Periča tako v živo, da je vložil proti nam tožbo zaradi razžaljenja časti. Sedaj pa zasleduje tega županova varovanja, za katerega se je s svojo tožbo s tako vno vno zavzel, državno pravdnštvo, in sicer zaradi istih dejanj, ki smo mu jih mi očitali v dotični notici. Značilno je, da je črnoordeča koalicija postavila tega Sedeja za predstavitelja mestnega uradništva v pogajanjih glede službene pragmatike. Dasli je mož šele eno leto v službi, vendar je v tem kratkem času postal že odločilna in vsegamočna oseba na magistratu.

— Desettletnja smrti Jovana Škerića. 15. maja poteče 10 let, odkar je umrl eden največjih pobornikov jugoslovanske misli, beogradske univ. prof. Jovan Škerić. Slovenski dijaki, ki so štela leta študirali v avstrijskih univerzah zlasti na Dunaju in v Pragi se spominajo vpliva, ki je izhajal od tega moža na vse, ki so verovali v prihod jugoslovanskega kraljevstva, v ujedinjeno Jugoslavijo. Njegove poslanice in govori so

se čitali kakor politični evangelij. Kar je bil oče Velimirovič na religioznem polju, to je bil Škerlč na političnem; pravi apostol mi ali, ki je kazala v bodočnost. Mož, ki je veroval, kakor nihče med nami, v veliko domovino Srbov, Hrvatov in Slovencev, ni čakal novega časa in tako bližnjega ureditve svojih smelnih zamisli, da bi bil na praktičnem polju koristil novi državni stavbi ter vstopil med njene prve graditelje.

— Popust na železnikah za ljubljanski velesejem. Prometni minister je dovolil posetnikom ljubljanskega velesejma na vseh železniških progah 50 odstotkov popusta.

— Kje ste, komunisti? Pišejo nam: Mestni magistrat objavlja razglas glede cerkvenokomunice davšine za ljubljanske cerkvenike in organiziste. Davkoplačevalci bodo morali poleg državnih in občinskih davkov plačevati še posebne doličade za cerkvene uslužbenke. Nastane vprašanje, kdo je de facto obvezan plačevati te davke. Dotični razglas govori o vseh katoliških, torej tudi o tistih, ki so sicer katoliški, ker so jih krstili v plenih, ko še niso mogli svobodno odločevati o svojem verskem prepričanju, ki pa ne potrebuje nobenih cerkvenikov in organizistov. To je seveda krivično, zakaj z objektivnega stališča bi bilo pravilno zahtevati davke od onih, ki hodijo v cerkev in poslušajo orgle. Če cerkevne oblasti ne morejo plačevati uslužbenec in lastnih sredstev, kar pa je dvomljivo, ker imajo itak mnogo dohodkov od indirektnih davkov, naj si pomagajo na kak drug način. Če ne gre drugače, naj določijo vstopnino, ki bi jo pobirali od vernikov tem lažje, ker je »Slovenec« nedavno pisal, da so cerkveni obredi obenem razvedrilo in zabava. Kdor je prepričan, da lahko samo v cerkvi časti božanstvo in da brez pompozitnih cerkvenih ceremonij ni poštenega življenja, naj plačuje vstopnino. Sicer pa se čudimo, da o stvari molče komunisti in socialisti v občinskem svetu, ki bi morali pri protestirani proti temu davku. Pa si ne upajo, ker so popolnoma pod knuto svojih klerikalnih zavetnikov.

— Zahvala. Mesto venca na krsto gđ. Rogel ste poštvovali gđni Burges F. in Dornovšek SI. v Kolizeju v Ljubljani nabrali Din 123.75. Ta znesek ste oddali Podpornemu društvu slepih v Ljubljani, za katerega se odbor kar najiskrenejše zahvaljuje.

— Prošnje za sprejem v državno blaginjsko-pedagoško šolo v Novem Sadu. V šolskem letu 1924/25 se bo vršil na drž. blaginjsko-pedagoški šoli v Novem Sadu desetmesečni tečaj, ki se prične 1. septembra t. l. Sprejemajo se samo moški kandidati, ki so dovršili šest razredov kake srednje šole (gimnazije, realke ali realne gimnazije) z odličnim ali prav dobrim uspehom. Prošnje, opremljene s 25 Din kolkom, je vložiti na upravo šole nadalje do 15. julija t. l. Važno je, da bode siromašni kandidati državno podporo mesečnih 800 Din, ki pa se bo morala vrniti v osmih letih, in sicer od dneva, ko stopi študent v držano službo, in da dosepejo absolutni te šole v II. kategorijo uradnikov. Natančnejša pojasnila zlasti glede listin, ki jih je priložiti vsaki prošnji, daje reflektantom predsedstva pisarna delegacije ministrstva financ v Ljubljani.

— Ustavljeno kazensko postopanje. Tukajšnje deželno sodišče je ustavilo kazensko postopanje proti Živkovič Potočnjaku, ki je bil po krivem osumljen vohunstva in nošenja orožja.

— Novi tečaj za strojeplaje, slovensko in nemško stenografijo ter knjigovodstvo (zasebni pouk) začnejo na zasebnem učilišču Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 2. julija t. l. ter trajajo šest mesecev. Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat Maribor, Slovenska ul. 7, telefon 100.

— Pri morozuknem nadzorništvu v Ljubljani je razpisano mesto pomožnega sluga. Prošnje za mesto, v katerih se mora označiti: ime, priimek, kraj, dan, mesec in leto rojstva, državljanstvo, poklic, šolska izobrazba, znanje jezikov, zakonsko stanje, številno otrok in njih rojstva leta, naj se vložijo pri oddelku ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani do 1. junija t. l. Prošnje morajo biti opremljene s prilogami, ki so predpisane v členu 12 zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenecih.

— Prostovoljna javna dražba v Židovski ulici se vrši v prodajalni dragot. Brunske in ne v konfekcijski trgovini Dragot Schwab, nakar opozarjamo občinstvo z ozirom na današnji inšert pod zaglavjem »Prostovoljna javna dražba«.

— Radio telefon. Išla je druga številka radio telefonskega in brozavnega lista. Za predplačevanje, za naročila in vasa navodila k aparatu je treba pisati na javnoslovesni radio Zagreb, poš. preb. 370.

— Iz raznih krajev države. V Šuštnici so našli v bližnjem gozdu obeso 23 letno devojčko Mariško Virag. Dosedaj ni ugotovljeno, da-li je izvršila samomor, ali je morda postala žrtev zločina. — V Beogradu se je sastrupila sluškinja Peta Nešić.

— Ovdabe. Tekom zadnjih 24 ur so prispele na policijsko sledče ovdabe: posušen vliom 1. kaljenje nočnega mru 2. tatvina 1. cestnopolijski red 7. prekoračenje policijske ure 1. pasji kontamac 3. prevozniški red 1. poškodba tuje lastnine 1. obrtni red 1. neplačan zapisek 1.

— Pobalinstvo. Prijatelj našega lista nam piše: Stanujem v Depalji vasi pri Trzinu. Imam tudi košček vrta, ki sem ga zasadil s salato in paradizniki. V noči od 11. na 12. maja mi je hudobna roka poravala in tako uničila skoro vso salato in prav vse paradiznike, okoli 80 komadov. Kakor vidite, tudi na dešeli nismo varni pred siloviti. M. G.

— Razne tatvine. Med vožnjo Zalec-Celje je bila Antonij Novak iz Griz ukradena ročna usnjata torbica, v kateri se je nahajalo 370 Din. — Na kolodvoru v Celju je bil ukraden kovčec, v katerem se je poleg različnih predmetov nahajalo tudi par dragocennih. Skupna škoda znaša 15.000 D. — Kolo znamke »Steyr« je bilo ukradeno v Celju. Kolo je vredno 1750 Din. — Iz sta-

novanja Marje Bajt na Selu je bila ukradena torbica s 100 Din gotovino.

— Neprijetna vožnja v Ljubljani. Sinoči okoli 20. je privozil iz Salendrove ulice v naglem diru motociklist, ki vsled hudega klanca ni dovolj hitro napravil na Bregu ovinka in je zdrknil po strmem pobočju v strugo Ljubljance. K sreči je ostal motociklist nepoškodovan, dočim sta se na motorju, ki se je zaril v zemljo, razbili obe kolesi. Nenavaden prizor je naravno privabil veliko radovednežev v bližino.

— Arstacije. Prijet je bil delavec Fran Gradišnjak, rodom iz Bjelevarja na Hrvaškem, ki je v gostilni Angelo Volc na Celovški cesti napravil 37 Din zaplata in pobegnil. »Mico Kovačev« so zapirli. — Dalje je bil v Lattermanovem dreveredu ustavljen radi beračenja Franjo Belić iz Krapine. Prijeljal se je včeraj z brzovalnikom iz Zagreba in je policijski izjavil, da ima svidje posao. Policijska ga je vstopila v zapor. Na glavnem kolodvoru je bil prijel sluga Josip Skulj, ki je nosil s seboj okoli 7 kg svinjskega mesa. Izpovedal je, da je kupil meso od mesarstva vajenca Alojzija Lovrina, zaposlenega pri mesarju Matevžu Hamu. Lovrin je priznal, da je meso ukradel, nagovarjal pa ga je k temu Skulj. Oba sta bila aretirana. — Policijski je včeraj padel v roke tudi podjeten trgovski potnik Ignac Hafner, ki je meseca marca sprejel v prodajo sedem oblek od krojača Milana Škerbiča v Trbovljah. Obleke so bile vredne okoli 6000 Din. Hafner je sicer obleke prodal, denarja pa ni poslal lastniku. Odšel je na Hrvaško, bil je v Zagrebu, Osijeku, Splitu itd. in se vrnil pred dnevi popolnoma »suhi« v Ljubljano, kjer pa ga je zasedla roka pravice. Oddan je bil sodišču.

OBJAVA.

Peresno lahki kamgarni, listri, sirova svila ter coveleard za moške in frotte, etamin, delaine v najnovejših vzorcih za damske obleke pri

Lenasi & Gerkman

— Najcenejše in najnovejše obleke se dobe samo o Selenburgova ulica št. 3 pri Gričar & Mejač.

— »Chlorofom« kina železno vino, najboljšo sredstvo proti slabokrvnosti, boleznim v želodcu in najboljšo okrepčevalno sredstvo pri rekonvalescenci. Dobiva se v vsaki lekarni.

— Ker Vi potrebujete, to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Polzkušna pošiljka D 27. — Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatre št. 238, Hrvaška.

IZ CELJA.

—c Nemškutarska predrznost. Kakor zatrjujejo, se nameravajo nemškutarji v celjski okoliški občini udeležiti občinskih volitev z lastno kandidato listo pod imenom »wirtschaftspartei«. Večje nemškutarske predrznosti si v šestem letu Jugoslavije ne moremo misliti. Te »wirtschaftsparteierje« si bo dobro malo natančneje ogledati.

—c Občinske volitve v okoliški občini celjski. Vkljub klerikalnim intrigam so se za volitve v okoliški občini celjski združile vse narodno in napredne stranke v enotno gospodarsko stranko in nastopijo pri volitvah z gospodarsko listo. Tej gospodarski listi je s primerno agitacijo in žilavim delom zagotovljen popoln uspeh.

—c Removirali so te dni pričeli od zunaj celjsko župno cerkev.

—c Majniške šmarnece je oblast prepovedala za 8 dni v župni cerkvi radi škrlatice, katere močno razsaja v celjski okolici. Poleg prepovedi šmarnc je mestni magistrat tudi odredil, da se bo župna cerkev desinficirala in s tem odstranila nevarnost prenašanja nalezljivih bolezni po odraslih.

—c Arstacije. V trgovini z zlatino Lečnik na Glavnem trgu so aretirali nekega Karla Herka radi tatvine. Pri njem so našli precej ukradene zlatnine in srebrnine. Ugotovilo se je dalje, da je aretiranec v zvezi z neko graško tatvinsko družbo.

IZ MARIBORA.

MINISTER DR. BENEŠ NA POTU SKOZI MARIBOR.

Zunanji minister dr. Beneš je dopel v Maribor z brzovlakom ob 13.34. Na glavnem kolodvoru so odličnega češkoslovaškega državnika pričakovali zastopniki mariborskih političnih oblasti, za mariborskega velikega župana vladni svetnik dr. Vodopivec in vladni tajnik dr. Poljanec, prof. dr. Ljudevit Pivko, kot zastopnik češkoslovaške jugoslovenske Lige, dr. Toplak za Sokola in zastopniki češkoslovaške kolonije. Pri prihodu vlaka je zunanjji minister v svojem kupeju najprej sprejel zastopnike političnih oblasti, kakor tudi zastopnike tiska. Glede sestanka na Bledu je dr. Beneš izjavil, da nima ta nikake posebne važnosti, je samo sestanek ministrov dveh zaveznih držav, da v osebnem razgovoru razmotrivata in razpravljata o vseh tekočih vprašanjih. Sedanja sestanka je bil potreben, ker potuje dr. Beneš v Italijo in pozneje dr. Ninčić v Pariz. V Rimu pride na razgovor češkoslovaška pogodba z Italijo. Dr. Beneš je obenem izjavil, da volitve na Francoskem niso za nas posebnega pomena, ker mi vodimo politiko s Francijo, ne pa to ali ono francosko politično skupino. Dalje je minister dr. Beneš izrazil upanje, da

bo mogoče realno sodelovanje z Madžarsko v vprašanju srednjeevropske politike. Zanikal je končno vesti, da bi Rumunija resignirala na sodelovanje s Češkoslovaško in Jugoslavijo. Zunanji minister dr. Beneš se je delj časa razgovarjal tudi z dr. Pivkom in z dr. Toplakom. Po končanih razgovorih je dr. Beneš v spremstvu češkoslovaškega poslanika Jana Šebe potoval dalje proti Ljubljani.

—m Predavanje o Kantu. V dvorani »Ljudske univerze« je imel v ponedeljek sveder prof. I. Faval predavanje o Kantovi etiki. Predavatelj je orisal Kantove etične nazore in je navajal da je Kant tudi v kritiki praktičnega razuma ostal abstrakten teoretik s vsemi vrtilinami in slabostmi racionalizma. Razložil je tudi kategorični imperativ in apriorizem, ki tvorita osnovno podlago Kantove etike. Vzgledil je praktičnega življenja so vrtil mnogo luči v Kantove dedukcije. Predavanje je bilo dobro obiskano in nar. erava g. prof. Faval prihodnjosti predavati tudi o Kantovi verski filozofiji.

—m Nevarna tatila pod ključem. Mariborska policija je prišla neko Marjo Korošec iz Krčevine pri Ptuj, ki je izvedla zadnje čase celo vrsto rafiniranih tatvin. V ključarevcih pri Ormožu je odnesla posestniku Francu Voglarju razne predmete v vrednosti 6500 Din, dalje je v Begunjah iz ženske kabinice odnesla 400 jace in par drugih predmetov. Specializirala pa se je tudi na podstrebne tatvine in predvsem so ji dišale kokoši. Koroščevo so izročili sodišču.

—m Iz Maribora je premeščen v Zaječar major Armič, ki je v naprednih krogih užival splošne simpatije. Sodeloval je tudi pri mariborskem Sokolu v Kolu jahačev. Sokol mu je priredil snodi poslovilen večer.

IZ PTUJA.

—p Drava je radi neprestanega deževja zadnje dni silno narasla. V ptujskem okraju, posebno pri Sv. Janžu in Sv. Marku pri Ptuj valovi odnašajo cele kose rodovitnih njiv in travnikov.

—p Pevski zbor državnega ženskega učiteljskega v Mariboru je priredil v soboto dne 10. tm. v dvorani Društvenega doma, koncert pod vodstvom gđ. prof. Ervine Ropavce. Radi velike popularnosti imenovanega ženskega zbora je bila velika dvorana društvenega doma nabito polna, kljub temu, da je bil koncert napovedan šele dva dni pred izvajanjem. Občinstvo ni štedilo s priznanjem in je navdušeno ploskalo pri vsaki odpeti točki. Gđ. dirigentinja kakor tudi savodu s g. ravnateljem Voglarjem na čelu častitamo k lepo uspelem koncertu.

—p Nogometna tekma. V nedeljo dne 11. tm. se je vršila prijateljska nogometna tekma med moštvom tuk. podoficirske šole in S. K. Ptuj. Končala je 1:2 v prid vojaštvu. Kakor čujemo, se namerava v Ptuj ustanoviti športni klub Sokola.

Društvene vesti.

— Politčno in gospodarsko društvo za šentpeterski in kolodvorski okraj ima svoj redni letni občni zbor dne 21. maja 1924 ob 8. uri zvečer pri g. Bodčarju, Sv. Petra cesta št. 41, h kateremu se vabijo vsi člani in prijatelji društva. — Odbor.

—Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana — vabi svoje člane k sestanku v petek dne 23. t. m. ob 20. zvečer v salonu pri Mraku. Rimska cesta in k V. rednemu občnemu zboru, ki se vrši v soboto, dne 31. t. m. ob 16. popoldne v dvorani Mestnega magistrata z občajnimi dnevnimi redom.

— Ciril in Metodova podružnica za Grobelno in okolico je vsled slabega vremena preložila občni zbor na 18. maja. Vrši se pri g. Žurmanu v Silvici pri Celju. Ravno tako je preložil g. Žurman veselico, ki jo je nameraval prirediti v prid revni šolski deci, na 18. maj. Na veselo svidenje ključemo vsem, ki so nameravali priti 4. maja, a jih je slabo vreme oviralo.

— Gasilno društvo na Logu pri Brezovici. Prireditve v nedeljo dne 18. maja z bogatim sporedom. Sodeluje godba Zveze jug. železničarjev.

— Kolo jugoslovenskih eseter v Ljubljani ima jutri v četrtek 15. tm. ob 15. pop. izredno odborovo sejo. Udeležba dolžnost. Tajnica.

— Mestni odbor Udruženja gledaliških igralcev SHS v Mariboru je imel dne 10. maja 1924 žalno zborovanje v počastjenje spomina umrlega tovariša Rudolfa Mikulčiča, pri kateri prišli se je tudi sklenilo, da se mu postavi nagrobni spomenik. Ker je pokojnik imel mnogo prijateljev in znancev se prosil, da bi eventualne prispevke za spomenik naslovili na gornji naslov. Nabralo se bo v isti namen tudi potom nabralnih pol.

Turistika in sport.

GOSTOVANJE TEŽKO-ATLETIČNE SEKCIJE S. K. SLOVAN V KOČEVJU.

V nedeljo je priredila težkoatletična sekcija S. K. Slovan v Kočevju propagandni nastop težkoatletov in bokserjev. Nastopili so trije pari v francosko stila, 1 par v grško rimski rokoborbi ter 1 par v angleškem boksu. V dvorani, kjer se je vršila prireditve se je nabralo precej občinstva, ki je z zanimanjem sledilo poteku borb. V prvi borbi je zmagal Vinšek na Vaselom, v drugi Florjanič nad Tomjem in Tšer nad Šibertom v tretji. Vsi trije pari so nastopili v amaterski rokoborbi. Krassen je bil nastop Tširja in Pipenbacherja v grško-rimski rokoborbi, ki je ostala po 30 minutah neodločena. Oba rokoborba sta pokazala par elegantnih parad in dočim je Tširar fizično močnejši, razpolaga Pipenbacher s izredno tehniko. Najzanimivejši pa je bil nastop bokserjev. Nastopil je Bruno Vavpotič proti Banovcu in ga porazil v tretji rundi s knockoutom. Večer je ostal Kočevjarjem v dobrem spominu in se baje namerava ustanoviti v Kočevju težkoatletična sekcija.

Razbojnik Čaruga pred sodiščem.

Iz Osijeka, 14. tm. nam javljajo o nadaljevanju razprave proti razbojniškemu poglavarju Čaruge te le podrobnosti:

Včeraj ob 9. popoldne se je nadaljevalo zasliševanje glavnega obtoženca razbojnika Čaruge. Pred otvoritvijo razprave se je Čaruga, ki očitno ni prav dobro prespal noči, razgovarjal z novinarji in branitelji. Čaruga je tožil, da se mu železni okoli zelo težki. Izjavil je, da se radi 8 kg težkih okovov ne more niti pravilno premikati niti daj časa stati, vsled česar je bil včeraj pri zasliševanju zelo oslabiljen. Potožil je, da so mu noge otekle in da ne more stati. »Težko je to, gospoda...« je melanholično vzkliznil razbojnik... »Magari, da je človek tudi hajduk in razbojnik, vendar je človek in naj mu dajo to, česar potrebuje.« Na vprašanje novinarjev, kako mu je, je odgovoril: »Znate, kako mi more biti dobro! Nekoliko sem se okrepčal, toda dobro mi ni. Evo Vam, toliko mesecev brez dohoda zraka v železju, a sedaj pridem na zrak, pa me še pred toliko ljudmi sramotijo...«

Ko je vstopil kazenski senat, je branitelj predlagal, da se Čarugi dovoli, da se dešč odsvorja na razna vprašanja. Senat je to prošnjo odklonil. Čaruga je moral stoji odgovarjati. Njegovo zasliševanje je trajalo od 9. popoldne pa skoraj neprestano z malim podgurnim odmorom opoldne do 17. (5.) popoldne.

Čaruga je začel danes tajiti nekatere zločine. Odgovarjal je rezko in nejasno. Izgubil je mestoma svojo dobro voljo in je pokazal obupanost... Vse misli je danes zbral na idejo, kako bi se mogel v zadnjem trenutku rešiti sramotne smrti. Kar je preje večkrat govoril: »Sramoten konec, toda vsaj časten strel!« postaja prava rasnica. Čaruga je začel vse, kar bi ga moglo obremeniti, zahtevati in vedno naglašati, da »kar je storil, je napravil iz pleme nitih namerov.« Tupatam je včeraj izrazil s svojim naravnim humorjem veliko veselost.

Predsednik je najprej vprašal obtoženco, kako je spoštoval družstvena pravila »Kola gorskih ptičev«.

»Vi ste se držali pravil društva in ste po njih sodili druge!«

Čaruga: Ni tako! Nisem kriv, ako so po njih drugi izvrševali kazni.

»Zakaj ste ostali v društvu? Saj niste bili soglasni s pravili!«

»Zato, da uničim društvo!«

»Kakšen cilj je imelo društvo po pravili!«

»Matijevec je bil komunist!«

»Zakaj ste izvršili toliko zločinov?«

»Kakšno razbojništvo in tolovajstvo!« se je Čaruga zadiril.

»Slišali boste o tem pozneje!« je pripomnil predsednik.

»Najgovore, kar hočete!«

Na predsednikovo vprašanje, zakaj je postavil straže okoli svojega tabora, je Čaruga kratko odgovoril: »Da ne bi nikdo mogel društvu škodovati!«

Predsednik: »Kakšen namen je imelo društvo?«

Neki branitelj: »Kulturno humanitarne!«

Predsednik: »Rekli ste, da je bil Matijevec komunist! Toda pozneje? Matijeveva razbojništva in uboj!«

Čaruga: »Nisem ukazal ubijati. Rekel sem, da se ne sme streljati, razun če nas kdo napade. Drugače je treba vsakega kaznovati!«

Predsednik: »Pintarja ste ubili?«

Čaruga: »Jaz ga nisem ubil!«

Predsednik je začel za tem razpravljati s Čarugo posamezne razbojniške in roparske slučaje. O nekaterih držnih svojih stihih je Čaruga svedečano in ponovno izjavil:

»Jaz nisem ničesar napravil. O tem sem sam oslišal od drugih!«

Predsednik: »Pred orožniki ste vse priznali!«

Čaruga: »Zandarji v Tomboljevcih so me prepletili!«

Predsednik: »Priznali ste pred preiskovalnim sodnikom?«

Čaruga: »Priznaval sem, ker sem se bal, da me ne vrnejo žandarjem!«

Uboj Ignaca Schlossbergerja Čaruga ni hotel priznati, češ, da ga je ubil Matijevec. Glede Čarugove trditve, da je sam ubil Matijevega, je državni pravdnik konstatiral,

da Matijevec ustreljen od orožniške puške, katere strel je pogodil Matijevevo bomo, ko je nosil za pasom.

Čaruga prizna v drugem slučaju, ko je bil od razbojniške družbe napaden logar Pavel Geša, da so mu razbojniki vzeli logarsko puško, pri tem činu je bil samo navzoč. »To sem samo gledal!«

Glede napada na trgovca Gezo Merkla, ki je bil oropan na cesti med Čitlukom in Feričancem, je Čaruga priznal, da je Merklu vzela samo tisoč kron. Matijevec je sedaj predlagal, da se Merkla odvde v šumo.

Predsednik: »Kaj bi storili s njim v šumi? Ali bi ga ustrelili?«

Čaruga: »Naravno, da bi ga ustrelili, če ne bi bil dal denarja!«

Pri razbojniškem napadu na Roberta Doležala in Vaso Vodoroviča pri Vranjebevu je Čaruga samo sraven stal in napadu slučajno prisostvoval. Doležal je hotel s revolverjem ustreliti Matijevega, toda on je s puško udaril po roki Doležala ter mu sklical:

»Isvolite dati revolver! Isvolite dati denar!«

Pri napadu na trgovca Goldschmida v Kutevcih je bil Čaruga obložen s orožniško uniformo ter je tja prišel, ko so Matijevevi ljudje ropali po trgovini. Matijevec je zahteval od žida pet tisoč kron. Goldschmidt se je poznito obrnil do orožnikov.

Čaruga ter ga prosil za pomoč. Goldschmidt je ves vesel dejal: »Vidite, gospod zandar, ta človek (pokazal je na Matijevega) zahteva od mene denar!« Dejal sem mu:

»Ker zahteva, pa mu dajte!«

Po roparskem napadu v Kutevcih je razbojniška družba preselila svoje glavno taborišče v Crno Baro v bližini Budineca. Tu je Matijevec ukazal Rebiču, da odide v Gerjane, da oropa in ubije tamšnjega popa. Rebič se je vrnil, ne da bi izvršil ukaz. Nagli sod v gozdu nad članom »Kola«.

Dne 12. avgusta 1921. so Matijevec, Čaruga in tovariši ubili v šumi Crna Bara svojega tovariša, ker ni izvršil povelja.

Predsednik: »Kaj veste o tem slučaju?«

Čaruga je začel obširno pripovedovati, kako so se preselili v nove taborišče in kako so izvedli po časopisih, da se proti njim spremlja močna vojaška in orožniška ekspedicija.

Predsednik: »Ali ste vedno citali novine?«

Čaruga: »Da vedno. Ko se je Rebič vrnil, mu je Matijevec očital, da ni izvršil dnevnega posla. Matijevec, ki je znal, da Rebič ni bil pri župniku, ga je vprašal: »Nič!« Matijevec je nato osorno pristavil: »Položil boš račun!« Matijevec je takoj izrekel obsodbo, da se Rebiča ustreliti. Sestavljen je tla pisemna sodba, katero sta podpisala Čaruga in Rebič Nalimkadč. Čaruga je na smrt obsojenemu ponujal obed, toda ta mu je pristavil: »Mi ne gre v to!« Rebič je kopal jama, a Čaruga je čuval obsojenca. Ko je bila jama izkopana, ga je Čaruga odvedel z vezanimi rokami pred jama. Mladenec je prosil milosti zaman. Rebič je začel bežati. Matijevec je zkrat streljal za njim in ga podrl na tla. Pozneje sta ga z Rebišdom položila v grob. Za tem je Čaruga obširno pripovedoval, kako je poginil Matijevec in kako je on postal glavni razbojniški družbo.

Velikansko senzacijo je v dvorani povzročila konstatacija, da je hotel Matijevec pomilostiti Rebiča. Čaruga je na to odgovoril: »Nič za to! Naj vsi govorijo!«

Pri napadu na trgovca Guttmanna je sodeloval na nasvet drugih tovarišev. Hoteli so oropati skladišče Guttmannovo in odnesti blaginjo. Skladišče je bilo vezano po telefonskih žicah z orožniško postajo. Te žice so razbojniki porazili.

Predsednik je k temu pripomnil: »Obtoženi Radogojec pravi, da ste preje počezali telefonske žice!«

Čaruga na smeh: »Pa lahko reče, kar hoče!«

Iz skladišča so odnesli za 360 kg slani ne, več novih čevljev in tudi nekaj lesenih...

Predsednik je ob 17.15 zaključil razpravo. Danes se je razprava pričela ob 9. popoldne. Nadaljuje se zasliševanje Čaruge.

„Stenicol“

najboljše sredstvo proti stenikom. — Glavna zaloga A. KANC, Ljubljana. 3203

Drobiž.

30 metrov visoko ognjegasno lestev so preizkusili te dni na Dunaju. Konstrukcija lestve je delo tvrdke Margirus v Ulmu ob Dunavu. Gre za to, da se pride v kratkem času lahko na pomoč proti ognju, ki izbruhne v višini, do katere s dosedanjimi lestvami ni bilo mogoče doseči. Lestev je dolga navpično 30 m in postavitve se opravi v 45 sekundah.

Svojo ženo zabodel. V kraju Verrucchio v Italiji je 40 letni občinski uslužbenec Paolo Sergiani v jert zabodel svojo ženo Julijo, od katere se je bil pred časom ločil, z velikim nožem in sicer 14 krat. Pri prepriču

Gospodarstvo.

PLINSKA INDUSTRIJA.

Plinska industrija, ki je že zelo stara, se je začela v zadnjem času naskakovati aktivno razvijati in lahko rečemo, da bo še mnogo napredovala.

Konkurenca med plinom in električno je takorekoč končana. Živahna je bila samo v začetku uporabljanja elektrike, ko je ta nadomestila v nekaj letih plin pri razsvetljavi. Ta transformacija je pa že zdavnaj končana in plinska industrija se ni več bati, da izgubi to polje, iz katerega se je že zdavnaj umaknila. Vendar je treba omeniti, da če plin na sluzi več v domačo razsvetljavo, je vendar polkidan zato, da igra veliko vlogo v mestni razsvetljavi. Stisnjeni plin v obrnjenih gorilnikih daje hč izredno jakosti, pravo razkošno razsvetljavo, ki je vedno bolj uporabljajo v Parizu in v velikih mestih, čeravno njegova visoka cena omejuje razširjenost uporabe.

V splošnem pa imata plin in električna danes vsak svoj delokrog zase. Električna si skuša pridobiti pravcati monopol v vsem, kar se tiče razsvetljave in dobave gorilne sile, plin pa preostala kurjava in sicer domača, kakor tudi industrijska kurjave.

Električne družbe skušajo pripraviti občinstvo do tega, da bi upeli elektriko kurjavo. Vkljub temu pa, da so ti poskusi zelo zanimivi, je ta kurjava danes le še predraga. Med tem ko nam kilovat elektrike daje samo 736 kalorij, razvija kubični meter plina 5000 kalorij, od katerih se da 3500 praktično uporabiti v današnjih aparatih. Električna kurjava je v istini praktična le v kerilih, kjer morajo tovarne oddajati pomoči tok zelo po ceni, ali pa kjer so da udeležiti kurjave potom akumulacije.

Kurjave s plinom je nasplošno mnogo bolj ekonomična, posebno če je mogoče uporabljati moderne stroje, ki so specialno instalizirani. Uporaba plina za kurjenje, ki je že precej razširjena, se bo lahko še mnogo bolj udomaćila, ko bodo arhitekti pri odidavi hiš postavljali mesto navadnih ognjišč takoj prava plinska ognjišča, katerih donos je mnogo večji kot oni mehki aparatov z dvema ali tremi gorilniki, katere plinarne izposojajo svojim naročnikom in ki se še splošno uporabljajo.

V slučajih, kjer se rebijo velika ognjišča, plinska ognjišča v vsakem prekašajo navadna ognjišča, v katerih se kurj z lesom in premogom. V restavracijah, bolnišnicah, raznih zavodih in tovarnah so začeli uporabljati plinska ognjišča, katerih uporaba je neprimeroma bolj točna in manj težavna kot navadnih ognjišč, obenem je pa njih donos mnogo boljši.

Plinska kurjava pa je tudi poklicana, da dela velike uslugе industriji. V vseh slučajih, kjer je potrebna kurjave s konstantno temperaturo, ali temperaturo, ki se mora natančno spreminjati, bo plin nadomestil premog. Tako ga vedno bolj uporabljajo v kovinski industriji in na enak način more služiti za ogrevanje kotlov mogoče bolje kot premog.

Posebno dežele, katerih produkcija premoga ne zadošča domačim potrebam in ki za morajo uvažati iz inozemstva, imajo zelo velik interes na tem, da se v njih razvije destilacija premoga in torej uporaba plina za kurjavo mesto premoga.

Uporaba stranskih produktov premoga prinaša plinski industriji vedno večje dobičke. Koks, katran in amoniak, ki so trije stranski produkti destilacije premoga, imajo veliko trgovsko važnost in se povsod dobro prodajajo in dobiček, ki ga imajo plinarne od te prodaje, lahko priteka na ceno plina, ki tako nizko kot pri prejšnjem, da odgovarja povprašani cen premoga.

★ ★ ★

— V »Varnostnosti«, nakupovalna, prodajna in registrirana zadruga s. o. z. se je ustanovila v Novem mestu. Za načelnika je bil izvoljen tov. poslovodja L. Klemenčič.

F. M. Dostojevskij:

Selo Stepančikovo in njega prebivalci.

(Nadaljevanje.)

Pogon. Tu se prične drugi del povesti. Sergej krepko spi; kar začuti, kako se mu je zavalilo nekaj zelo težkega na noge. Prebudi se in zagleda gospoda Bahčeva. »Vstani, batjuška, vstani! Rano je še, a naša Feronija ni dočakala zarje, odkurila jo je. Vstani, za njo gremo!«, Tatjana Ivanovna je ubežala z Obnosnikom. Bahčev se povabi, naj se pridruži pogonu za njo, in odide ves ogorčen, da Sergej ne razume tako enostavnih reči. Sergej se hitro obloče, hiti iz svoje spalnice in sreča v veži Nastjo. Tudi ona že ve o tem dogodku. Išče gospodarja, da bi jo skupno lovili. Strota je zelo razburjena. Sergej jo tolaši, da ni tako hudo. Za vrati začujeta šum. Nastja zbeži, Sergej pa naleti pri konjušnici na strica, Bahčeva in Misiščikova. Stric je na video razburjen, skrivaj pa se vesele, da je njegova dovedena nevesta ubežala z drugim. Sergeja takoj informirajo o pobegu. Gospod Bahčev se je poljal sjučaj v bližnji samostan. Na ovčku je opazil kolonci, v njem pa Tatjano Ivanovna z Obnosnikom. Tatjana Ivanovna je istegnula vso objokano proti njemu roke, kakor da ga kliče na pomoč. Takoj je zavil v selo Stepančikovo, da pove, kaj se je zgodilo. Vsa družba sede v kolonci, konji potegnajo. Šli so jim, da je Obnosnik odpeljal ugrabljeno srčno kraljico v majhno selo Misiško, oddaljeno od Stepančikova kakih 20 verst. Vsi so prepričani, da salote parček tam. Med potjo se pogovarjajo o njenem stanju in ugibajo, kako je mogoča bila tako napretnost in vrtloga, da je šla s tem pastovcem. Tatjana Ivanovna je okrnula svo grančasto stromečasto, postojanje in govorila, da

svoji bedi je sanjala vedno o bogastvu in leutinu iz aristokratske rodbine. Svojo mladost je preživela v največjem siromaštvu. Naenkrat pa ji je umrl sorodnik, po katerem je podedovala sto tisoč srebrnih rubljev. Petinidesetletna bogata deвица je sanjala odesel samo o praviljenem princu, ki bi jo rešil iz deviške samote. Njega pa ni bilo ed nikoder. Končno se je poklonil njenega denarja Obnosnik, ki jo je na zelo romantičen način ugrabil.

Ob desetih prišpe družba v selo Misiško. Napoti se v gosposki dom, kjer najde takoj v prvi sobi Tatjano Ivanovno. Jeger Ilič ji pove, da jo prebivalci sela Stepančikova neustrešno pričakujejo. Tatjana Ivanovna preliva bridke solze in prosi, naj jo hitro odpeljejo nazaj. Jeger Ilič očita Obnosniku, da je grdo ravnal v njegovem domu, ko je kar tebi niti niti niti odpeljal tako blagorodno devico. Obnosnik se ustraši resnega tona, svoje mu pade v hlače. Pravi, da je storil to iz blagorodnega nagiba, da bi znal dobro naložiti njen kapital. Hotel je ocelo pospeševati prosveto in pomagati siromakom. Bahčev ga osmerja po vseh pravih. Vrata se odpro, vstopi njegova mati Anisa Petrovna, ki je sila ogorčena, da si je Jeger Ilič drnil pripeljati v njeno hišo to ničredno družbo, ki žali in ponižuje njeno sivo. Tatjana Ivanovna kajavi, da noče nega sina za moža. To jo še bolj razkači. Očita Jegeru Iliču, da ima ljubavno razmerje z gubernantom Nastjo in da hoče ona zahtevati odškodnino, ker so ji sine tako nevarno potegnili za nos. Nepriznava sjetje se odpeljejo s Tatjano Ivanovno nazaj v selo Stepančikovo. Pred odhodom se Obnosnik opravičuje, da ga je hotel pripraviti do tega nepremišljenega koraka. Opotično se vračajo v selo Stepančikovo, kjer jih čaka Gavril in šolaj.

Novosti. Stric pripoveduje Sergeju, da se je ta čas doma naredil sprememba. Vtova Krahotina je letala ves čas v nezvesti. Zdal je dobečen sestanek ves družine pri Fomicu. Jeger Ilič je nervozen. Njegova ljubica je prišla na veliki svat, njej se mora odločiti. Močak mu prigovarja, naj

se kar hitro poroči z Nastjo. Jeger Ilič se boji tega usodnega koraka, vendar pa je že pisal o njem Fomicu. Odgovora se ni dobil. Boji se, da bi Foma ne povedal drugim, kako ga je zalotil z Nastjo v parku. V tem se oghasi devica Perepelicina, ki kliče gospodarja, češ, da ga hoče videti mati. Jeger Ilič odide, Sergej ostane sam in razmišlja, kako prav je storil, da ni povedal striu o sestanku z Nastjo. Vstopi Misiščikov in pove, da so že vsi zbrani pri Fomicu. Čakajo samo še njega. Foma Fomic da je zelo stiten, vendar pa je potujbi gospodarjevega sina Ijuša. Nekaj kuba v svoji sviti glavi, na obrazu se mu pozna. Steer pa je krotak. Kakor jagne, in molči o vsem, kar se je zgodilo zadnje dni. Tatjana Ivanovna sedi v svoji sobi in pretaka solze. Morda jo je tudi sram. Misiščikov je strašno hud na Obnosnika, ki mu je prekril vse račune. Svojnega načrta glede Tatjane Ivanovne neče opustiti, ker smatra, da se lahko navzlic temu neprijetnemu incidentu oženi z njo. Denar je le denar. V pogovoru se približata cilju. Misiščikov pravi Sergeju: Naravno je k Fomicu Fomicu! Pojdite za menoj; niste še bili tam. Zagledate drugo komedijo... Zakaj zaveda se že spreminja v komedijo...

Ijuša god. Foma Fomic stane v dveh velikih krasnih sobah. Njegovo stanovanje, najlepše v gosposkem domu, priča, kako ceni gospodar oskrbo njegova histerična mati tega »velikega« moža. Foma je sedel v teh razkošnih sobah celih osem let, pa ni dal od sebe nobene fige. Pomeje, ko se je preesli v boljše bodočnost, se našli v njegovi zapuštni več leposlovnih knjig, ki pa niso bile niti razrešene. Foma Fomic je sedel v mehkem naslonjaku. Bil je molčeč in samišljav. Sergeju je prišlo odskinal na njegov pogled. Tu je bila tudi devica Perepelicina. Jeger Ilič je sedel ves srecen v naslonjaku. Pred njim je stal pramničeno obločen sinček Ijuša. Poleg gubernanta Nastje, gospodarjeve hčerke Aleksandre in Tatjane Ivanovne je bil navadno tudi gospod Bahčev. Tudi Jevlevkina ni manjkalo. Jeger Ilič je bil veselo razpoložen, ker ni

Najnovejša poročila.

SVEČANA AVDIJENCA NOVEGA JAPONSKEGA POSLANIKA.

— Beograd, 14. maj. (Izv.) Danes točno ob 12 je bila svečana avdienca, v kateri je sprejel po strogem dvornem ceremonijetu Nj. Vel. kralj Aleksander I. prvega japonskega poslanika na našem dvoru. Horosuzi. Japonci poslanik je po kratkem pozdravnem govoru izročil Nj. Vel. kralju akreditivna pisma. Pri vstopu na dvor in izstopu z dvora je poslaniku izkazala vojaške časti posebna četa kraljeve garde med sviranjem japonske himne.

POLITIČNA SITUACIJA NEIZPREMENJENA.

— Beograd, 14. maja. (Izv.) Položaj je neizpremenjen. Vrše se običajne dnevne konference v ministrskem svetu in v parlamentu. Danes je bil v avdienci predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović. Splošna je želja, da bi se kriza čimprej rešila. V političnih krogih so prepričani, da bo odločitev prišla še pred odhodom Nj. Vel. kralja v Pariz. Poset naše kraljevske dvojice Franciji je definitivno in se vrši po ugotovljenem programu brez ozira na sedanje izide francoskih volitev.

ANGLEŠKO DELAVSTVO IN PRIHOD ROMUNSKA KRALJEVSKE DVOJICE.

— London, 14. maja. (Izv.) Laburistični tisk ne spremlja s posebnimi simpatijami politične strani poseta romunske kraljevske dvojice. Listi delavske stranke pristavljajo, da Romunija potrebuje denarja za oboroževanje, zato pa ga ni v Londonu, posebno ne za vojno proti Rusiji. Ostro napada ta tisk tudi reakcionarnost sedanje romunske vlade. Seveda Romunija dobi takoj denar pri londonskih finančnikih, če bo dala njim na razpolago svoja naravna bogastva. Na ta način se lahko Romunija gospodarsko okrepi.

BENEŠEV SESTANEK V RIMU

— Rim, 14. maja. (Izv.) Minister dr. Beneš prišpe jutri zvečer v Rim. V diplomatskih in političnih krogih pripisujejo velik pomen temu sestanku z ozirom na položaj, ustvarjen v Srednji Evropi po sklenitvi prijateljske pogodbe med Jugoslavijo in Italijo.

POLOŽAJ V FRANCIJI.

— Pariz, 14. maja. (Izv.) Predsednik republike Millerand prične posvetovanja z voditelji političnih strank. Še le po končanem posetu abesinskega prestolonaslednika, ki prispe jutri v Pariz ter ostane tam tri dni.

— Pariz, 14. maja. (Izv.) Z ozirom na svoj poraz pri volitvah se je Tardieu povsem umaknil iz političnega življenja ter namerava odpotovati v Ameriko. Njegov list »ECHO National« preneha 16. 6. m. izhajati.

Borzna poročila. ZAGREBSKA BORZA.

Dne 14. maja. Sprejeto ob 13. Devize: Curih 14.35—14.45, Pariz 472—477, London 353.30—356.30, Trst 358.90—361.90, Dunaj 0.11374—0.11374, Newyork 80.875—81.875, Praga 237.30—240.30.

Valute: dolar 79.875—80.875, lira 354.50—357.50.

Effekti: 7% invest. pos. 1921 64—69; 2½% drž. renta za ratnu šteto 142.50 do 143; Ljubljanska kreditna 235, —; Centralna banka 39—42; Hrvat. eskomptna banka 137—139; Kreditna banka, Zagreb 132 do 134; Hipotekarna banka 70—72; Jugobanka 120—122; Prastrediona 915—920; Slavenska banka 120—122; Eksploatacija 125—130; Drava d. d., Osijek 350—380; Sečerana, Osijek 1150—1175; Isis d. d. 57, —; Nibag 105—125; Gutman 900—925; Slaveks 450 do 460; Slavonija 108—115; Trboveljska 590 do 600; Union, paromlin 750, —; Vevče 167.50, —.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih, 14. maja. Današnja borza: Beograd 6.95 srednji tečaj, Praga 16.55 denar, Newyork 5.645 denar, London 24.68 denar, Pariz 32.90 denar, Milan 25.05 denar, Berlin 1.32 blago, Dunaj 0.007975 bl.

— Trst, 14. maja. Predborza: Beograd 27.7—27.825, London 98—98.25, Pariz 129.50—130.50, Newyork 22.40—22.50, Curih 397—399, Dunaj 0.0315—0.0318, Praga 66—66.25.

— Dunaj, 13. maja. Devize: Beograd 871—875, London 309.700—310.700, Milan 3149—3161, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3972—3988, Praga 2088—2093, Curih 12.585—12.635. Valute: dolar 869—875, dolar 70.460—70.560, lira 3145—3165, češka kruna, 2073—2088.

Rešimo sokolski Tabor!

To in ono.

FELLAH IN BERBERI.

Ruski napisal B. Karrik. Fellah (arabski kmet) je imel kravo, osla in dve meri zemlje. Krava mu je dajala mleko in z njeno pomočjo je obdeloval polje, katero ga je hranilo. Z oslom je vozil svoje prideleke na trg. Zgodilo se je, da mu je krava obolela. Fellah je začel moliti k Allahu, da bi mu kravo ozdravil. Toda krava je hiralala dalje. Ko je fellah videl, da mu krava skoro pogine, je začel prositi: O Bog, krava je vse moje bogastvo! Ako me hočeš kaznovati, vzemi mi rajše osla, ne pa moje krave. Toda Allah ni uslišal njegove molitve in krava je poginila. To ni mogoče, je pomislil fellah — da bi Allah ne bil slišal moje molitve. Nikakor si nisem zaslužil tako ostre kazni. Gotovo se je sam Bog smotil. Šel je iskat ljudi, ki bi mu pomagali prevleči mrho do reke Nila. Zaznal je tri

berbere (sudanaki tožaki v Egiptu, katere smatrajo Arabci za omejeno ljudstvo), kako so sedeli krajz vasi in si greli svoje ude pri ognju. Berberi, berberi! zakličo nad nje. Pojdite za menoj! Crknil mi je osel. Pomagajte mi spraviti mrho do Nila. Berberi so šli z njim. Ko pa so prišli tja, so gledali in gledali — pred njimi je ležala crknjena krava. Berberi so se začudili: AH to je vednar krava in ne osel! Kaj vam ne pride v glavo, pravi fellah — osel je to. Kak osel, saj ima vendar roge kakor krava in kopita kakor krava! Glej, Allah, kako nas je hotel prevarati. Od krave nam je hotel plačati tolikor kolikor od osla. Ne bomo se z njim dogovorili, so rekli berberi in odšli.

Fellah je sklenil svoje roke, ves začuden, pogledal proti nebu in vzkliknil: O Allah! celo glupi berberi so znali razločiti osla od krave, a ti nisi znal tega storiti.

NAJMOČNEJŠA ŽENSKA NA SVETU.

Najmočnejša ženska na svetu, tip prave Amazonke, je baje neka Hindustanka, ki poseduje naravnost nečloveške moči. Temu Samsonu v krilu je ime gospodična Tarabog in je stara sedaj okoli 30 let in je bila rojena v mali vasi Naspeta v Indiji. Bila je sirota brez staršev in vzgojila so jo indijski fakirji, pri katerih je ostala dolga leta, preobčena v dečka. Fakirji so ji razkrili svoje skrivnosti, pričeli so jo umetnosti indijskega samozajevanja, ki obstoji v obvladavanju sapa in dihanja ter v discipliniranju duševnih in telesnih moči. Tako je zrasla Tarabog v moški obliki v postavno devotko in je edina ženska na svetu, ki pozna skrivnosti fakirjev. Zanimivi so eksperimenti, ki jih izvaja. Vleče se z glavo in nogami med dva stola, da ji je soto nepodprto v vodoravni legi. Na prsi ji na to položijo do 500 kg težko skalo, po kateri razbijata z velikimi kladivi dva moža. Vleče se na zemljo in preko nje se pelje voz, na katerem sedi več oseb. Z zobmi vdrigne s tal utež, težak do 150 kg. S pomočjo svoje izredne sposobnosti koncentrirne vse svoje sile na gotovo mesto svojega telesa in lahko par minut teži na železnih osteh ali žebrih. Navzile temu, da je devotka izredno kopa, dosegaš da ni dobila nikakoli žentine pomnilbe.

BERSON

gumijevе pете in gumijevе podplate je potreba, da Vam Vaš čevljar pribije na čevlje kajti s tem ne prihranite samo denar, ampak si čuvate noge in čevlje. 3622

Kratkočasnice.

MNOŽINA.

Čititelj: Kako je množina od samostalnika otroka? Učenec: (promptno) Dvojčki gospod čititelj.

A: Imam poseben dar, da vem kaj drugi o meni mislijo.

B: Moj Bog, mora biti to neprijetno!

Njegova zadnja želja.

Celo njegovo življenje ga je žena mučila in ko je ležal na smrti postelji mu je rekla: Ti greš pred menoj, Josko! ali potokaj se, pridem kmalu za teboj. Tenda! in z zlomljenim glasom je on odvrnil: »Verjamem ti, špeticla, vendar, ako te smem prositi, ne hiti preveč!«

Nepremišljeno.

»Vrgli ste tožencu krožnik v glavo, AH ste to premislijo napravili!«

»Naravno — nisem, žaltbog, pisem, misli, da je porcelan tako drag.«

»Tako gredo gledate. Kadpa je z Vami?«

»Spomni me zagašča. Hotel sem se nad nečem razvedriti, pa sem popolznila, pozabil nad čem pravzaprav.«

Glavni urednik:

RASO PUSTOSLEMEK.

Odgovorni urednik:

VALENTIN KOPITAR.

morate zdaj odpuštili, ne da bi povprašali zakaj? V vaši hiši sem se začel celo jaz, priložen in trezen človek, resno bati za čistost svoje navednosti. Spomnite se, da ste veleposesnik. Ne mislite, da je počitek in razvedritost znak vašega stanja! Truditi se za mora veleposesnik, truditi se, kakor zadnji njegov kmet. Potem se obrne h Gavrilu in Falaleju ter ju svari, naj se pokorita gospodi in izpolnjujeta njeno voljo. Sldnjico opozarja gospodarja, da ni še vse seno pospravljeno in da naj nikar ne poseka gozda. Objašn, da mu hoče sporočiti vsa navodila glede pametnega gospodarstva pisмено, ker zdaj nima časa. Potem se začne poslavljati. Blagoslovja navzočo, posebno se Ijušo in Falaleja, ter pravi Gavrilu, naj zapreže. Hoče oditi, tu pa plane za njim histerična vdova in zakriči, da ga ne pusti. Tudi gospodar ga hoče zadržati. Pravi, da Foma Fomic ni prav razumen njegovega pisma. Foma potegne iz žepa usodno pismo in ga raztrga na drobne kosčke. Srdito zabrusi gospodarju v obraz, da je zapotjal Nastjo in da hoče varati njega s tem, da prosi njene roke. Foma Fomic pove, da ga je videl z njo na samem v parku. Stara vdova je zakricala in se zgledila v nastojanje. Nastane strašna amešnjava. Uboga Nastja se di bleda, kakor mrtva. Gospodar svari Fomic, da zakrivi največjo podlost, če izda njegovo tajno. Foma Fomic kriči, da izda, ker smatra, da je to najpomembnejši čin. Pravi, da ga je poslal sam Bog, da pove vsemu svetu o njegovih grdobijah. »Da, vedite vsi, vai, da sem ga zalotil večkrat, počel, si to devico na vrhu, pod grmom!« »Kakšna sramota!«, zavpil devica Perepelicina. Komaj pa je Foma izgovoril zadnje besede, da je Jeger Ilič napravil in naj nedotakljive dekle najbolj razsodeno šmaka, ko ga gospodar pograbl na rama, in vrže kakor slamo na blato steklena vrata. Foma Fomic se je strčil po stopnicah in obšel iztegnjen na dvorišču. »Gavrilu, zakrivi razjarjeni Jeger Ilič, splošni ga in posedi na voz, in da ti hup, ne bo ne duha ne slaha o njem v selu Stepančikovo!« (Konec prihodnjosti)

Da bi se brili z
original. Gillette aparatom
in uporabljali samo naše
originalne Gillette klinje
in jih povsod zahtevali, dobavljamo
samo enkrat

zastonj

samo en
originalni Gillette aparat
vsakomur, kdor nam pošlje ta časopisni
izrežek in pridene istočasno za

2 origin. zavitka po 10 kosov
originalnih Gillette klinj

originalnem omotu dva dolarja, nakar
mu zajedno z aparatom pošljemo dva
plačana zavitka originalnih Gillette klinj.

Generalno zastopstvo Gillette Safety
Razor Co za Rusijo, Ukrajino, Litvo, Poljsko,
Češkoslovaško, Rumunijo, Avstrijo, Ogrsko,
Jugoslavijo in Dansko.

AGEYA, Industriebedarf G. m. b. H.
BERLIN SW. 47, Möckernstrasse 114.

Abadie

Glavna zaloga cigaretnega papirja
in vseh vrst ovojnega papirja.
A. Lampret,
Ljubljana, Krekov trg 10
3338

Rudarje 3347
izvežbane in izkušene, neglede
na to, ali so oženjeni ali ne,
išče rudarsko podjetje
na Hrvaškem.
Prosto stanovanje, konzum urejen.
Pismene ponudbe pod šifro „RU-
DAR Za-2189“ na oglasni zavod
Zagreb, Gunduličeva ulica 11.

„Color“
najboljša, neškodljiva BAR-
VA ZA LASE.
Glavna zaloga drogerija A.
KANC, Ljubljana. — Raz-
pošilja tudi po pošti. 2922

Trboveljski premog
in drva dobavlja

Družba ILIRIJA
Ljubljana, Kralja Petra trg 8
Plačilo tudi na obroke.
Telefon 220 272

! Za blinkošti !
Ravnokar došli damski in
dekliški slamniki po najnižjih
cenah. Prevzemam tudi vsa
popravila. 2044

Minka Horvat,
modistka
Ljubljana, Stari trg 21

Obnovite
naročnino

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Plačilo se
vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanjše
pa Din 5.—

Službe

Dobrega kroja-
škega pomočnika
sprejemam takoj. — A.
Legiša, Gledališka ulica
št. 8. 3350

Citre poučuje
gospod. Prvovrstna meto-
da. Hodi tudi na dom. —
Honorar od ure 6 Din.
— Ponudbe pod »Pouk
3339« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Učenec,
močan, z dobrimi šolski-
mi spričevali, se sprejme
pri — L. Gutenberg, ter-
govina z mešanin bla-
gom, umetni mlin in elek-
trarna, Mežica, Koroško.
3296

TOVARNA BLIZU
LJUBLJANE — IŠČE
knjigovodjo-
bilancista
(prednost ima reflektant,
ki bi nekaj časa vodil
tudi korespondenco ter
nadzoroval dela) — in
strojepisko-
stenografinjo

z znanjem državnih jezi-
kov ter nemščine. — Na-
stopiti je čimprej. —
Podrobne ponudbe s spri-
čevali ter event. sliko naj
se pošlje pod »Perfekt«
na: Aloma Company v
Ljubljani. 3284

Kunim
Bencin-motor,
8—10 HP, oziroma na
surovo olje — se kupi ali
sposodi. — Naslov pove
uprava »Sl. Nar.«. 3343

Prodaj

Zlata moška ura
z verižico se ceno proda.
Benjamin Salmič, Sv. Ja-
koba nabrežje 27. 3344

Vrtne stole
prodaja najceneje —
Rožmanec & Komp., Ljub-
ljana, Mirje 4. 3051

Naprodaj:
dekoracijski divan
(skoro nov), veliko sa-
lonsko ogledalo,
kredencija, miza in
šest stolov. — Na-
slov pove upravo »Slov.
Naroda«.

Osební avto.
Radi selitve se proda
avto »Puche«, tip VIII,
30 HP, šestdesetleten, sko-
ro popolnoma nov. Cena
zelo nizka: 80.000 Din. —
Ogleda se lahko v avto-
garazi E. Rosa na Pos-
lanski cesti, Ljubljana.
3219

Nezrečnišine
Prodaj majhno
hišo z vrtom
in kletjo blizu garnizijske
bolnice. — Naslov pove
uprava »Sl. Nar.«. 3345

Prodaj mlin
z dvema kolesoma, stalno
studenčno vodo; poleg
njive, travnika, gozd, pri-
četo stavišče z opoko-
krito. Pripravno za malo
industrijo, obrt, bufet,
letovišče, tik okrajne ce-
ste Medvode-Sv. Katar-
ina, pol ure od železniške
postaje, vas Zlebe št. 19.
— Več se izve v mlinu
A. Drnovšek. 3334

Ceno prodaj eno-

nadstropno hišo
v ljubljanski okolici. —
Ponudbe pod »Selitev
3349« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Prodaj se eno-
nadstropna vila
(nova) z gospodarskim
poslopjem, hlevom in
skladiščem. — Stanovanje
tako na razpolago. —
Dopisi pod »F. P. 3337«
na upravo »Slov. Nar.«.

Malo nosestvo
na Gorenjskem, eno uro
od železnice, obstoječe iz
hiše, gospodarskega po-
slopa in hleva, 16 merni-
kov posejano, košnja za
tri živine ter po dogovo-
ru gozda od 2 do 30 ora-
lov — naprodaj. — Po-
nudbe, ozir. vprašanja
pod »Industrijski kraj
3286« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Stanovanja
Na stanovanje,
event. tudi hrano — se
sprejme gospodična. —
Naslov pove uprava »Sl.
Naroda«. 3341

Stanovanje
hišnika — želi radi bo-
lezni zamenjati za drugo
stanovanje. Pogoji: mir-
na poštena stranka brez
ali z vsaj odraslimi otro-
ci. — Naslov pove upra-
va »Slov. Naroda«. 3336

Večjo prazno sobo
z električno razsvetljavo
in posebnim vvhodom —
v sredini mesta — takoj
oddam. — Cena 700 Din
mesečno. — Naslov pove
uprava »Sl. Nar.«. 3346

Dopisovanje

Ženitna ponudba.
Inteligentna gospodi-
na, pridna gospodinja,
značajna, poštena, s po-
polno opremo dveh sob
in kuhinje ter večjo doto
— išče radi pomanjkanja
znanja boljsega uradnika
od 30 do 35 let v svrhu
ženitve. — Ponudbe pod
»Resnost/3352« na upra-
vo »Slov. Naroda«.

Prava ciganska
koncertna kapela
(madžarska), obstoječa iz
šestih mož, želi nameste-
nja v kaki restavraciji ali
kavarni v mestu ali leto-
višču. — Bendjač Karel,
kapelnik, Prelog, Mediji-
murje. 3335

Prostovoljna
javna dražba
lesene prenosne barake,
diferenciala »Fiat« in raz-
ložnega motornega ko-
lesa Laurin & Klement —
se vrši v četrtke dne 15.
maja 1924 ob 10. uri na
licu mesta v Hrenovi uli-
ci št. 17. — Informacije
daje pisarna dr. Fran No-
vaka, dr. Alojzija Koba-
la v Ljubljani Dalmatinova
va ulica št. 3. 3329

Strujomeri,
novi, »Isaria«, 220 voltov,
istomerni od 2—10 ampe-
rov, se dobijo po jako
nizki ceni pri — David
Heisler, Stara Pazova
(Srem). 3251

Otroški vozički,
dvokolesa, šivalni stroji,
motorji (novi in rabljeni)
poceni naprodaj. Prodaja
tudi na obroke. Ceniki
franko. — »TRIBUNA«,
F. B. L., Ljubljana, Kar-
lovska cesta 4. 2822

Ratluk
(PATENT) in zajamčeno
pristni med »Čebelarске-
ga društva« ima v zalogi
slašičarna H. Treo, Se-
lenburgova ulica, Ljublj-
ljana. 3335

Dražba.
Dne 15. maja, v četr-
tek popoldne, ob 2. uri
se bo predajalo na dva
rišču hiše ge. Favaj v
Spodnji Šiški mize, stole,
železne in lesene table,
kladiva — točenje ledu,
lopate, postelje za v hlev,
svetilke različne vrste,
posode za olje, bencin,
petrolej, različna posoda
za kuhinjo, okrogle in
stirioglate mize, razno
orodje za gostilno in dru-
go — po najnižji ceni na
javni prostovoljni dražbi.
— K obitni udeležbi vabi
Anton Maver. 3318

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“!

Rženo moko

belo, popolnoma zdravo, nudi skladišče
„Balkan“ Petrinjska ul. 77., Zagreb.

Nogavice
Svilen flor Din 45.—
pri
A. Sinkovec nasl.
K. SOSS, Ljubljana,
Mestni trg 19.
Velika izbira otr. majic.
Platnene obleke za
deklce in dečke.

Zdravišče Gleichenberg, (Slapsko).
Sezija maj—oktobar.
Sijajni zdravilni uspehi pri bronhialnih katarih, gripi, naduhi,
enfizemu i. t. d., artilih boleznih i. t. d.
Nočne, prirodne oglikovokske kopeli, inhalacije, pnevmatične
celice, svetlobne kopeli i. t. d.
2663 Pojasilja: Zdravišišna komisija, Gleichenberg.

Najbolje se kupi brez duoma 3052
„Pri niski ceni“
Ignac Zargi, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 3.
Velika zaloga potrebščin za krojače in šivilje.
Velika izbira raznega perila, pletenih, kravati itd.

POZOR! Avtomobili na prodaj! POZOR!

Osební in tovarni:
1 Fiat Wien
1 Daimler, skoro nov, start in
električna razsvetljava
v zelo dobrem stanju in generalno popravljani. Plačilni pogoji po
dogovoru. Vprašati je pri tvrdki
„SVETLA“ d. d., Ljubljana, Mišerjeva ulica št. 5.

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.
Priporočamo na veliko in malo
galanterijo, nogavice, razne sukanec, gumbe,
čipke, vezeno, sprehabljne palice, kravate,
srajce, čevljarske in krojaške potrebščine.
Najnižje cene. Postrežba točna.

Prostovoljna javna dražba

raznovrstnega moškega in ženskega blaga, gotovih oblek
za dame in gospode, perilo, kravate i. t. d.
Popolnoma nova krojaška stroja znamke „Pfaff“
in „Singer“.
Nadalje stelaže, pulte, mize, katere so pripravne
za vsako trgovino.
Začetek dražbe dne 14. in 15. t. m. ob 9. dopoldne.
Vse omenjeno blago ogleda se vsaki dan v kon-
fekcijski trgovini, Zidovska ulica 5. 3317

Darujte za „Sokolski Tabor“!

„ELIN“
DRUŽBA ZA ELEKTR. INDUSTRIJO D. Z O. Z.
Gradi električne centrale in naprave. Ve-
lika zaloga motorjev in električnega ma-
terijala. Cene izredno nizke. Postrežba točna.
Na željo poset inženirja brezplačno.
LJUBLJANA, Dunajska cesta 1. — Tel. 83.
MARIBOR, Veitnjska ul. 11. — Tel. 239.

Gozd naprodaj.

V nedeljo, dne 25. t. m. popoldne ob pol 4. se
vrši v Borovnici (na Lazah št. 15) v gostilni **Ivanke**
Mave prostovoljna javna dražba gozdne parcele št. 3448
d. o. Borovnica. Gozd meri nad 5 ha (nad 9 oralov),
ima udobno lego in je lepo zaraščen. Izključna cena
Din 66.000.—. Dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri
okrajnem sodišču na Vrhniki pod opr. št. A. 129/23, ali
pred dražbo, ali pa v pisarni dr. **Antona Svigelja**,
odvetnika v Ljubljani. 3342

Zadnje novosti slamiakov
so ravnokar došle v
modnem salonu
Stuchly-Maške
LJUBLJANA — Zidovska ulica štev. 3.
Popravila se točno izvorše:
Zaliti klobuki vedno v zalogi.
Cene primerno nizke:

„NARODNA TISKARNA“
v Ljubljani izvršuje točno
Naročila sprejema tudi
„NARODNA KNJIGARNA“
VIZITKE, KOVERTE IN
PISEMSKI PAPIRSFIRMO
KAKOR VSAKOVSTNE
DRUGE TISKOVINE ITO.
TELEFON ŠTEV. 304

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

ustanovljena 1900
LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)
PODRUZNICE:
Brezice, Celje, Crenova, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,
Pula, Sarajevo, Spil, Trst.
Poštni ček. račun Ljubljana 10509
Brzjav. naslov: Banka Ljubljana
Tel. štev. 261, 413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne.“